

PROJEKT KUKCI

BIEN21 – MEĐUNARODONA BIJENALNA IZLOŽBA TEKSTILA U KRANJU, RADOVLJICI I ŠKOFJI LOKI/ SLOVENIJA

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

TEKSTILNO- TEHNOLOŠKI FAKULTET

PROJEKT KUKCI

BIEN21– MEĐUNARODONA BIJENALNA IZLOŽBA TEKSTILA U KRANJU, RADOVLJICI I ŠKOFJI LOKI/ SLOVENIJA

Kostimografska mapa studenata druge godine diplomskog studija Kostimografije i Modnog dizajna, Zavoda za dizajn tekstila i odjeće TTF-a

Zagreb, lipanj 2021.

Ovaj rad je izrađen na diplomskom studiju Tekstilno- tehnološkog fakulteta na Zavodu za dizajn tekstila i odjeće pod vodstvom doc. dr. art. Ivane Bakal i doc. art. Marina Sovara u suradnji sa stručnom suradnicom dipl. ing. Đurđicom Kocijančić i asistenticom mag. ing. des. tex. Sanjom Jakupec u sklopu natječaja za dodjelu Rektorove nagrade u akademskoj godini 2020./2021.

STUDENTICE DRUGE GODINE DIPLOMSKOG STUDIJA KOSTIMOGRFIJE (K)

Nora Brbić, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Tea Dragić, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Doriana Duić, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Emma Stephanie Gaunt, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Judita Jerković, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Iva Kavelj, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Karla Kos, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Dora Mašanović, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Melani Međeši, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Giorgia Pezzolato, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Karmen Polović, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Nives Skelin, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Magdalena Stojanov, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Sara Šumanović, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

Marija Zrilić, 2. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija

STUDENTI DRUGE GODINE DIPLOMSKOG STUDIJA MODNOG DIZAJNA (MD)

Antonela Kutleša, 2. godina diplomskog studija, TMD, Modni dizajn

Ana Majdandžić, 2. godina diplomskog studija, TMD, Modni dizajn

Ines Milić, 2. godina diplomskog studija, TMD, Modni dizajn

Vicko Racetin, 2. godina diplomskog studija, TMD, Modni dizajn

STUDENTICA PRVE GODINE DIPLOMSKOG STUDIJA KOSTIMOGRFIJE (K)

Paula Pelosa, 1. godina diplomskog studija, TMD, Kostimografija (šminka)

SAŽETAK

Kostimografska mapa sadrži devetnaest kostimskih rješenja studenata druge godine diplomskog studija u smjeru Kostimografije i Modnog dizajna Tekstilno-tehnološkog fakulteta u Zagrebu. Kostimi su izrađeni u sklopu gostovanja studenata na prvoj bijenalnoj izložbi tekstila BIEN21 u Kranju, Slovenija. Inspiracija i ideja proizašle su iz čitanja pripovijetke *Preobrazba* Franza Kafke, nakon čega su studenti nastavili oblikovanje svoje vizije kroz izradu kostima inspiriranog samim književnim djelom ili mišlju o oblikovanju kostima koji će nalikovati na kukca te se tako prikazati metamorfoza. Kostimi su realizirani pomoću donacije materijala PROSTORIE d.o.o. iz Svetog Križa Začretje i pod vodstvom mentora doc. dr. art. Ivane Bakal, doc. art. Marina Sovara u suradnji s asistenticom mag. ing. des. tex. Sanjom Jakupec i stručnom suradnicom dipl. ing. Đurđicom Kocijančić. Kroz ovaj projekt studenti su pokazali izvanrednu kreativnost, vještinu i originalnost te se okušali i njima, do sada nepoznatim, tehnikama oblikovanja tekstila. Za prezentaciju radova bilo je odabrana ulična izložba putem 5 printanih jumbo plakata i info plakata u centru Kranja uz on-line izložbu fotografija radova putem web-a i društvenih mreža velikog tekstilnog bijenala BIEN21.

Ključne riječi: kukci, kostimi, izložba, materijali, dizajn tekstila

ABSTRACT

The costume design map contains nineteen costume solutions for second-year graduate students in the field of Costume Design and Fashion Design at the Faculty of Textile Technology in Zagreb. The costumes were made as part of the students' guest appearance at the first biennial textile exhibition BIEN21 in Kranj. Inspiration and ideas came from reading Franz Kafka's short story *Metamorphosis*, after which students continued to shape their vision by making costumes inspired by the literary work itself or the idea of designing an insect-like costume to show metamorphosis. The costumes were made with the help of a donation of materials from PROSTORIA d.o.o. from Sveti Križ Začretje and under the guidance of Ivana Bakal, mentor assistant professor and doctor of arts, Marin Sovar, mentor assistant professor of arts, in collaboration with the assistant Sanja Jakupec, Master of Textile Design Engineer, and expert associate Đurđica Kocijančić, graduate engineer. Through this project, students showed extraordinary creativity, skill and originality and tried their hand at, until now, unknown textile design techniques. Students' respective works were displayed in a form of a street exhibition on five billboards in downtown Kranj and an online exhibition of photographs on the website of the BIEN21 textile biennial.

Keywords: bugs, costumes, exhibition, materials, textile design

SADRŽAJ

1. RIJEČ MENTORA
2. BIEN
3. FRANZ KAFKA
  - 3.1. *Preobrazba*
4. UMJETNIČKO ISTRAŽIVANJE I IZRADA KOSTIMA
  - 4.1. Autorica Nora Brbić- *Calopteryx Splendens*
  - 4.2. Autorica Tea Dragić- *The Bug*
  - 4.3. Autorica Doriana Duić- *Skarabej*
  - 4.4. Autorica Emma Stephanie Gaunt- *Tarantula*
  - 4.5. Autorica Judita Jerković- *Metamorphosis*
  - 4.6. Autorica Iva Kavelj- *Lucanus Cervus*
  - 4.7. Autorica Karla Kos- *The Dragonfly Charm*
  - 4.8. Autorica Dora Mašanović- *Glaucus Trahaxo*
  - 4.9. Autorica Melani Međeši- *Tingidae*
  - 4.10. Autorica Giorgia Pezzolato- *Candy Dragonfly*
  - 4.11. Autorica Karmen Polović- *The Power of Stillness*
  - 4.12. Autorica Nives Skelin- *Wanderer*
  - 4.13. Autorica Magdalena Stojanov- *Goliathus Regius*
  - 4.14. Autorica Sara Šumanović- *Samsa*
  - 4.15. Autorica Marija Zrilić- *Anthophila*
  - 4.16. Autorica Antonela Kutleša- *Pieris Rapae*
  - 4.17. Autorica Ana Majdandžić- *Mecynorrhina Torquata 01*
  - 4.18. Autorica Ines Milić- *Sphaerocoris Annulus*
  - 4.19. Autor Vicko Racetin- *Hymenoptera*
5. ZAKLJUČAK

1. RIJEČ MENTORA

Projekt KUKCI studenata druge godine diplomskog studija kostimografija nastao je s namjerom sudjelovanja na velikom međunarodnom tekstilnom bijenalu u Sloveniji (Kranj, Radovljica, Škofija Loka), svibanj – kolovoz 2021.

Kao polazište u inspiraciji zadan je tekst Franca Kafke *Preobrazba*. U dogovoru suradnje s organizatorom izložbe u Sloveniji, bio je izabran način prezentacije radova u skladu s pandemijom COVID-19 i u skladu s mogućnosti ograničenja putovanja i transporta radova. Za prezentaciju radova bilo je odabrana ulična izložba putem 5 printanih jumbo plakata i info plakata u centru Kranja uz *on-line* izložbu fotografija radova putem *web*-a i društvenih mreža velikog tekstilnog bijenala BIEN21.

Studentima kostimografije ravnopravno se pridružilo četiri studenata modnog dizajna uz godinu mlađu studenticu kostimografije koja je sudjelovala u osmišljavanju šminke i frizura za dio autorica kostimskih radova.

Početna inspiracija rezultirala je realiziranim radovima koji spadaju i pod oblikovanje tekstila, kojemu je posvećena velika izložba, te su se svojim radovima posve uklopili u temu izložbe. Veliku pomoć imali smo u donaciji materijala odlične kvalitete firme PROSTORIA d.o.o. koja nam je uvelike kvalitativno i financijski potpomogla u realizaciji radova.

Rezultat su odlični radovi potpuno različitih rukopisa koji su vrhunski u kreaciji, realizaciji te u konačnoj prezentaciji. Studenti su se posvetili istraživanju mističnog svijeta kukaca, koristeći genijalno bogatstvo prirode u bojama i obliku kao inspiraciju za osmišljavanje i nastanak kostima ili odjevnih predmeta. Nije bilo „ponavljanja“ rukopisa ili nekvalitetnih radova. Svi su sudjelovali s velikim interesom, entuzijazmom, visoko estetiziranom umjetničkom poetikom i vrhunskom kvalitetom izvedbe.

Kao mentori, izuzetno se ponosimo projektom i umjetničkim dosezima radova naših studenata, stoga bez rezerve preporučujemo umjetničku mapu naših studenata za Rektorovu nagradu pod kategorijom (d) Nagrada za „veliki“ timski znanstveni i umjetnički rad (više od deset autora). Visokom kvalitetom radova studenti ne samo da su prezentirali svoje umijeće, već promovirali naše Sveučilište i sastavnicu Sveučilišta – Tekstilno-tehnološki fakultet i Zavod za dizajn tekstila i odjeće u inozemstvu na najvišem nivou.

doc. dr. art. Ivana Bakal

MENTOR'S ENDORSEMENT OF THE PROJECT

Project BUGS was realised by the students of second year master's studies and was conceived with intentions of participating on a big international textile biennial in Slovenia (Kranj, Radovljica, Škofija Loka), May – August 2021.

Assigned starting point were motives of *The Metamorphosis* by Franz Kafka. Collaboration, transport and exhibition were agreed upon with safety measures of the pandemics of COVID-19 in mind. Students' respective works were displayed in a form of a street exhibition on five billboards in downtown Kranj and an online exhibition of photographs on the website of the BIEN21 textile biennial.

Students majoring in costumography were accompanied by four students of fashion design and one freshman responsible for make up and hair that complete the costumes.

Realised works also display an elaborate skillfulness in textile manipulation – the main theme of BIEN21 – hence the costumes fit in perfectly with the rest of the international exhibition.

Great thanks goes to PROSTORIA d.o.o., a textile manufacturer which donated top notch materials and also helped us financially.

As a result, students created stylistically unique and sartorially excellent works. They explored the world of bugs and, inspired by the magnificent shapes and colors of nature, turned them into costumes and clothing. The task took great dedication, understanding of literature, and quality craftsmanship and the students were up to it.

As mentors, we are enormously proud of this project and the artistry it drew out of our students.

So, without hesitation we propose the portfolio for Rector's award under the category (d) Award for a „big“ team scientific and art work (more than ten authors).

Their hard work and excellent creations not only showed what they can do, but also made our University, The Faculty of Textile and Technology and the Bureau of Textile and Fashion design known internationally.

doc. dr. art. Ivana Bakal

2. BIEN

„BIEN je jednostavan.”

BIEN je inicijativa Instituta Carnica iz Kranja koji organizira bijenale u suradnji s Prirodoslovno- tehničkim fakultetom Sveučilišta u Ljubljani i Fakultetom za dizajn s pridruženim članovima na Primorskom.¹

BIEN-ovi umjetnici i kustosi razmišljaju o održivosti, baštini i očuvanju kroz oblikovanje i dizajniranje tekstila te se okupljaju u projektima koji podižu svijest o kružnom gospodarstvu, kulturnoj baštini i ekologiji.²

BIEN Kranj bijenale je tekstilne umjetnosti te u svojim projektima i rezidencijama potiče interdisciplinarnu umjetničku integraciju, predstavlja djela domaćih i međunarodnih umjetnika s posebnim naglaskom na najbolja djela domaće i međunarodne studentske produkcije.³

Također, BIEN se u budućnosti planira održati 2023. i 2025. godine, s time da će 2025. biti održan u sklopu europskog grada kulture.

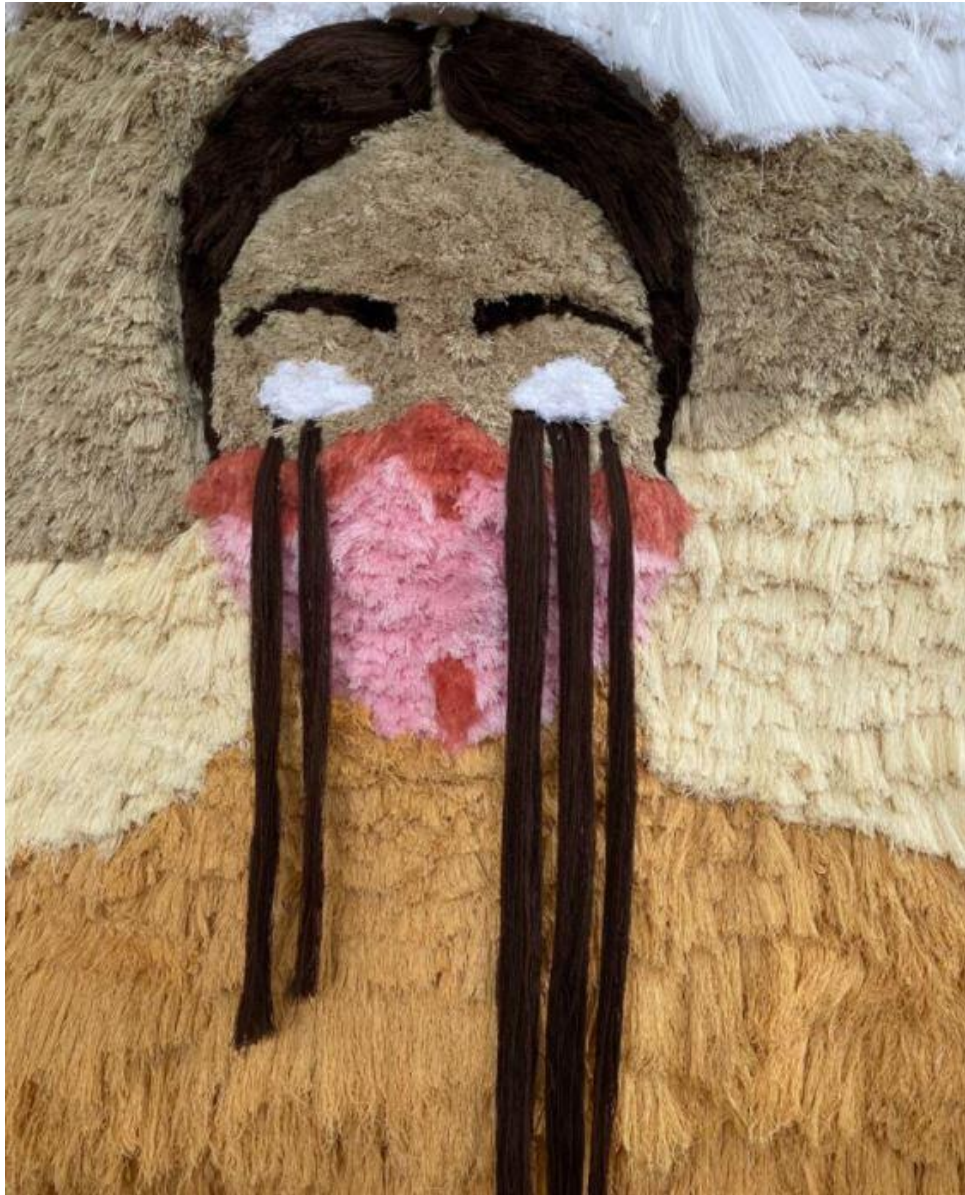
¹ BIEN (2021). O nama. URL: <https://layer.si/bien/o-nas/bien/> (pristupljeno 22.05.2021.)

² Ibid.

³ Ibid.

Slika 1. BIEN KORIJENI. Tekstilne kravate 2020./2021.. URL: <https://layer.si/bien/kr/bien-roots/>

Slika 2. Emma Sofia: Ovdje ću malo zaplakati. Hibridna emisija. 2021. URL: <https://layer.si/bien/kr/emma-sofia-i-will-cry-here-a-little-bit/>

Slika 3. CAVE_ME. Studentska rezidencija u Layerovoj hiši: πr kvadrat x BIEN 2021. URL: https://layer.si/bien/kr/cave_me/

Slika 4. BIEN DIY. MP3 uređaj s e-tekstilom. 2020. URL: <https://layer.si/bien/kr/bien-diy-2/>

3. FRANZ KAFKA

Austrijski pripovjedač Franz Kafka (Prag, 03.07. 1883.- Kierling, Beč, 03.06. 1924.) bio je sin židovsko-češkoga oca koji je u praškome njemačkom građanskom sloju postigao materijalni uspjeh, a velik pritisak društvene ambicije prenio na obitelj. Kafka je tu nemoć pred nadmoćnom očinskom figurom, odnosno društvom, iskazao i u *Pismu ocu* (*Brief an den Vater*, 1919.).⁴

Za razliku od ostalih autora *Praškoga kruga*, Kafka je za života rijetko objavljivao, štoviše, u oporuci je od doživotnoga prijatelja M. Broda zahtijevao da se njegova cjelokupna književna ostavština spali. Brod to nije učinio, već je rukopise priredio i objavio. Tako je najznačajniji dio Kafkinog opusa objavljen posmrtno te uz dnevnike i pripovijetke najveću ulogu imaju romani *Proces* (*Der Prozeß*, 1914–15., objavljen 1925), *Dvorac* (*Das Schloß*, 1922., objavljen 1926), *Amerika* (prvotni naslov *Der Verschollene – Čovjek kojemu se zameo trag*, 1912–14., objavljen 1927). U njima Kafka oslikava položaj pojedinca u alogičnome svijetu, vođenome mračnim i nepoznatim mehanizmima.⁵

Za Kafkinog života je objavljeno tek nekoliko zbirki pripovijedaka i proznih crtica- *Razmatranje* (*Betrachtung*, 1913), *Preobrazba* (*Die Verwandlung*, 1915), *Osuda* (*Das Urteil*, 1916), *U kaznenoj koloniji* (*In der Strafkolonie*, 1919), *Seoski liječnik* (*Ein Landarzt*, 1919), *Umjetnik u gladovanju* (*Ein Hungerkünstler*, 1924). U njima do izražaja dolaze vodeće teme i motivi njegove proze – iskustvo izolacije i neuspjeha te preobrazbe i životinjske metafore.⁶

Kafka se odmiče daleko od obrazaca klasičnoga realističkog romana, a stvarnost je vođena logikom mučnoga sna u kojem su likovi reducirani na zagonetne simbole. Među najpoznatijim likovima njegovog književnog opusa posebno se ističu trgovački putnik koji se budi kao kukac (*Preobrazba*) i nedužni građanin koji biva pozvan pred nepoznati sud (*Proces*).⁷

⁴ Kafka, Franz (2021). *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=29770> (pristupljeno 23. 5. 2021.)

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

Slika 5. Fotografija Franza Kafke iz 1923. URL: https://hr.wikipedia.org/wiki/Franz_Kafka (pristupljeno 21.05.2021.)

Radnja njegove književnosti najčešće je svedena na najzačudnija, iracionalna zbivanja koja su smještena u suvremenu građansku svakidašnjicu. Ovu varljivu realističnost Kafka potkrjepljuje jasnim realističnim izrazom koju dodatno nadopunjava preciznim realističkim pojedinostima. Iz tog razloga njegova proza djeluje poput kakve složene alegorije za koju nema razumne odgonetke.⁸

Niz arhetipskih situacija, poput zatvora i oslobađanja, čekanja, putovanja labirintima ili beskrajnim prostorijama, upućuju na egzistencijalno utemeljenje Kafkine proze. Upravo zbog niza mogućih značenja, teorijska literatura o Kafki znatno nadmašuje opseg njegova djela. Književna povijest smješta ga u blizinu njemačkog ekspresionizma i tradicije groteske, a vidljiv je utjecaj više velikih književnika poput E. A. Poea i F. M.⁹

Dnevnici (Tagebücher, 1937., 1951.) i *Pisma (Briefe, 1937., 1958.)* daju uvid u Kafkin svjetonazor i specifičnu religioznost, dok autobiografske elemente i sliku otežane komunikacije s vanjskim svijetom uočavamo u *Pismima Mileni (Briefe an Milena, 1952.)*.¹⁰

Franz Kafka je od 1908. godine do prijevremene mirovine, u koju odlazi 1922. godine zbog tuberkuloze, radi kao zaposlenik u osiguravajućem zavodu. Ondje se suočavao sa svemoćnim kontrolnim mehanizmima modernog društva. Radi liječenja putuje po Njemačkoj, Italiji, Francuskoj i Švicarskoj.¹¹

Slika 6. Fotografija Franza Kafke iz 1922., Prag. URL:

<http://www.eskimeyentaplar.com/franz-kafka-ile-milena-jesenskanin-aski/> (pristupljeno 23.05.2021.)

⁸ Kafka, Franz (2021). *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=29770> (pristupljeno 23. 5. 2021.)

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

3.1. Preobrazba

Franc Kafka PREOBRAŽAJ

Pripovijetka Franza Kafke *Preobrazba* (njem. *Die Verwandlung*) prvi put je objavljena 1915. godine i smatra se njegovim najslavnijim djelom uz romane *Proces* i *Dvorac*, kao i jednim od najznačajnijih djela književnosti 20. stoljeća. Također, *Preobrazba* je jedno od Kafkinih najsimboličnijih djela te je i dan danas jedno od ključnih tema analiza.¹²

Radnja započinje *in media res* Gregorovim buđenjem nakon kojeg postaje svjestan svoje preobrazbe u velikog žohara. On to isprva prepisuje svom umoru i nastavlja dalje spavati fokusirajući svoje misli na skori odlazak na posao. On zbog svoje velike transformacije nije nimalo zabrinut ili iznenađen, za razliku od njegove sestre Grete, majke, oca i prokurista koji su u velikom šoku i prestravljeni.¹³

Ostatak radnje prikazan je primarno iz Gregorove perspektive te se odvija prilično statično, iako prolazi dosta vremena. Gregor ostaje posla, obitelj Samsa nema apsolutno nikakvih prihoda osim ušteđevine i već primljenih Gregorovih plaća. Gregor postaje izoliran, a njegova pretvorba u kukca napreduje pa tako odbija svoje najdraže jelo i uzima samo smrdljive ostatke, izgubi mogućnost komunikacije, a njegovo se kretanje počinje svoditi na šetanje po zidovima i stropu.¹⁴

Jedina osoba koja za njega brine je njegova sestra Greta. Ona jednog dana odluči „olakšati” Gregoru te izbaciti sve stvari iz njegove sobe kako bi on ima više mjesta za svoje šetnje po podu i zidovima. Isprva je bio sretan zbog nove prilike, no ubrzo se u njemu javlja ljudski instinkt i ne želi ovu promjenu. Prekivanjem slike svojim tijelom daje do znanja kako se ne slaže s micanjem stvari iz njegove sobe. Njegova majka koje je sliku htjela pomaknuti se prestraši njegove pojave, zbog čega njegov otac misli da ju je Gregor napao te ga gađa jabuka iz svog džepa. Jabuke mu ne nanose veće ozlijede, jedino se jedna zarila u njegova leđa. Nakon ovoga, Gregor se ponovo povlači u svoju sobu.¹⁵

Slika 7. Ilustracija naslovne stranice pripovijetke. URL: https://www.antikvarne-knjige.com/knjige/detail-item_id-13035 (pristupljeno 21.05.2021.)

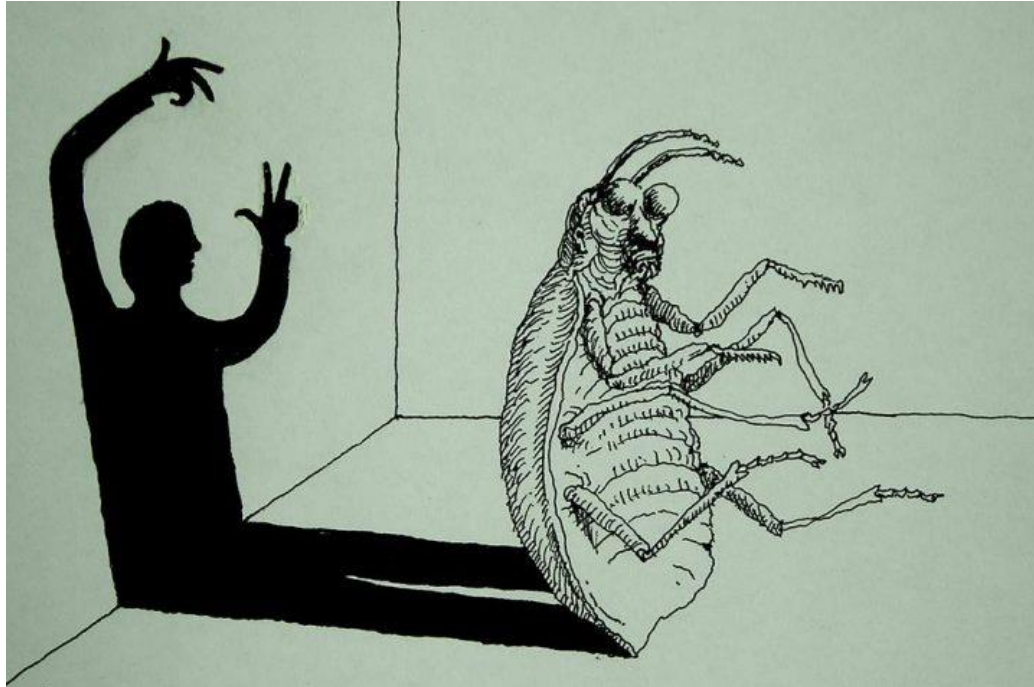
¹² Wikipedia (2021): *Preobrazba (Kafka)*. URL: [https://hr.wikipedia.org/wiki/Preobrazba_\(Kafka\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Preobrazba_(Kafka)) (pristupljeno 21.05.2021.)

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

Slika 8. Ilustracija čovjeka zarobljenog u tijelu kukca. URL: https://www.novelist.hr/ostalo/kultura/knjizevnost/preobrazba-prije-stotinu-godina-objavljena-znamenita-pripovjetka-franza-kafke/?meta_refresh=true (pristupljeno 21.05.2021.)

Obitelj Samsa ubrzo ostaje bez novca, tako da su svi bili primorani naći posao. Majka se zapošljava kao tkalja, otac kao portir, dok je sestrin posao toliko naporan da je počinje zapostavljati Gregora. U njihovoj velikoj zaokupljenosti svojim poslom, Gregor im postaje sve manje bitan, a u njegovu sobu se počinju odlagati nepotrebni predmeti i raznorazno smeće iz kuće. On, zajedno sa svojom sobom, postaje gotovo nepostojan te upada u stanje u kojem postaje svjestan licemjera svoje obitelji. Dok je radio i dok su ovisili o njemu, nisu tražili posao pod izlikom da ne mogu raditi. Međutim, sada kada on uistinu više ne može uzdržavati svoju obitelj, oni se bez problema zapošljavaju i zarađuju.¹⁶ Ono što je zanimljivo jest da Gregor krivi sebe za to te se iz toga iščitava njegov vječni problem s autoritetom- krivnju prebacuje na sebe ne zamjeravajući drugima ništa.¹⁷

Jedan dan čuje svoju sestru kako svira violinu što u njemu ponovo probudi ljudskost te je poželi vidjeti. U ovome trenu ponovo vidimo njegovo predbacivanje sebi i žaljenje što nije uspio sestru poslati na Konzervatorij. Gregor upada u prostoriju na iznenađenje svih prisutnih. Njegovi roditelji su šokirani i šalju podstanare u svoje sobe (oni nakon toga otkazu najam), zatim se cijela obitelj slaže oko činjenice da taj kukac nije njihov sin te ga odbacuju. Gregor se ponovo povlači u svoju sobu.¹⁸

U sobi ostaje, gotovo nepokretan, do kraja. Zaglavljena jabuka u leđima je istrunula i uzrokovala upalu koja je paralizirala Gregora. On ostaje ležati na sredini sobe postajući tako nepotrebnim objektom. Miri se sa svime i umire tijekom noći. Ujutro ga pronalazi stara sluškinja koja o njegovoj smrti obavještava njegovu obitelj. Njegovoj obitelji kao da je laknulo i sretno planira svoju „bolju i ljepšu” budućnost.¹⁹

¹⁶ Wikipedia (2021): *Preobrazba (Kafka)*. URL: [https://hr.wikipedia.org/wiki/Preobrazba_\(Kafka\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Preobrazba_(Kafka)) (pristupljeno 21.05.2021.)

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

Slika 9. Ilustracija Kafke s tijelom kukca. URL:
<https://fanzindispet.wordpress.com/2012/07/03/129-rodendan-franza-kafke/>
(pristupljeno 22.05.2021.)

Gregor Samsa umire sam i zapostavljen. Osim one fizičke smrti, kroz cijelu pripovijetku se zapravo provlači druga, puno bitnija, smrt- smrt njegove ljudskosti.²⁰

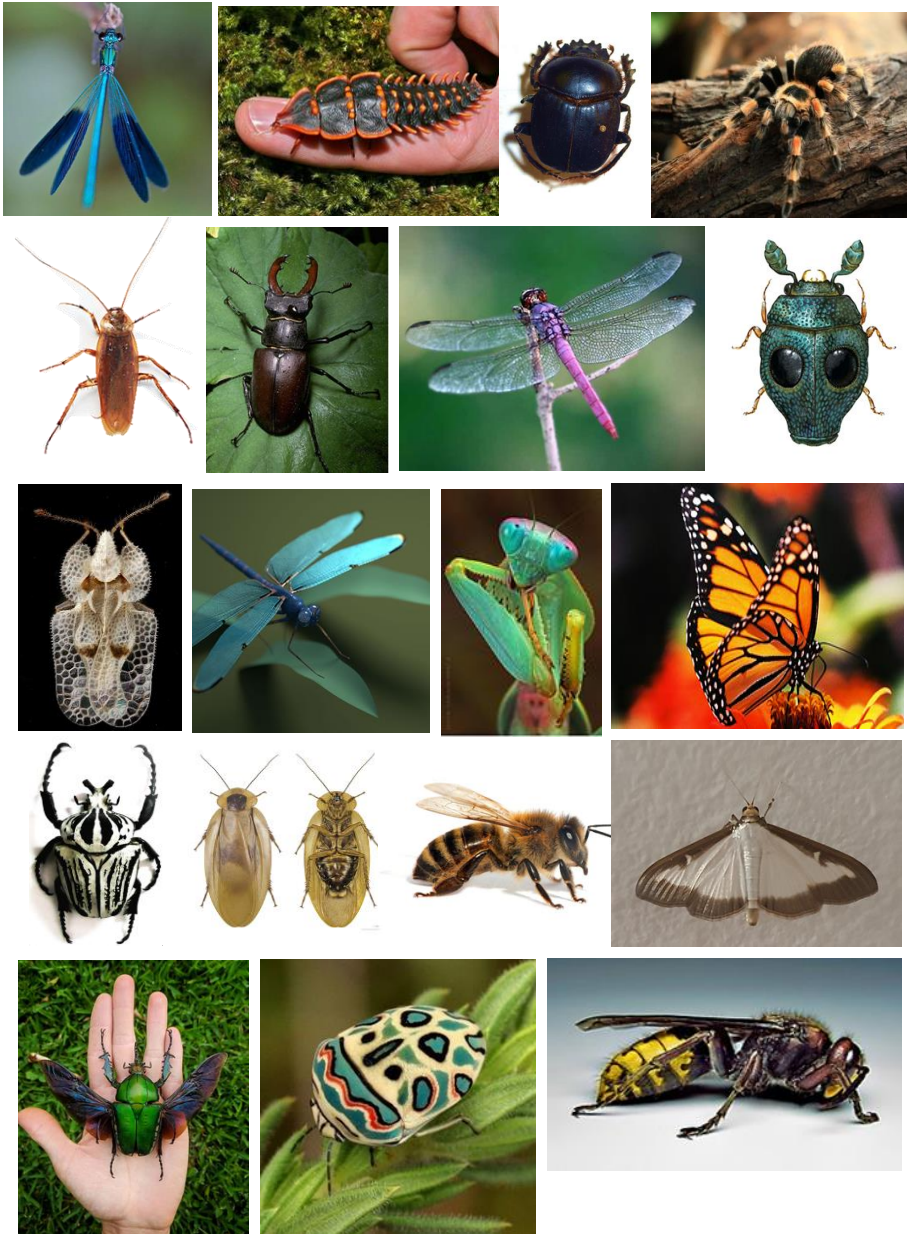
Tijekom pripovijetke vidimo njeno povremeno buđenje i shvaćamo da ona postoji, iako je zarobljena u masivnom oklopu velikog žohara. Čuči i čeka povratak, ali je ne dočeka uslijed ograničenosti okoline koja ne može vidjeti dublje od ružnog žohara. Upravo je ta ograničenost pomiješana s nemarom ono što je ubilo Gregora Samsu puno prije nego li je fizički umro.²¹

---

²⁰ Wikipedia (2021): *Preobrazba (Kafka)*. URL: [https://hr.wikipedia.org/wiki/Preobrazba_\(Kafka\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Preobrazba_(Kafka)) (pristupljeno 21.05.2021.)

²¹ Ibid.

4. UMJETNIČKO ISTRAŽIVANJE I IZRADA KOSTIMA

Projekt *Kukci* realiziran je u ljetnom semestru akademske godine 2020./2021. u sklopu kolegija Primijenjena kostimografija III i Izrada Kostima pod mentorstvom doc. dr. art. Ivane Bakal i doc. art. Marina Sovara u suradnji s asistenticom mag. ing. des. tex. Sanjom Jakupec i stručnom suradnicom dipl. ing. Đurđicom Kocijančić.

Rad na projektu je započeo čitanjem *Preobrazbe* Franza Kafke. Nakon analize teksta, krenulo se u razradu ideja koje su se zatim prenosile na papir u obliku skica. Nakon razrade skice, bilo je potrebno napraviti konstrukciju i modeliranje krojeva za kostime te odabrati odgovarajuće materijale za izradu.

U ovom projektu pretežno su se koristili materijali Prostorie d.o.o. iz Svetog Križa Začretje koja ih je, velikodušno, donirala Tekstilno- tehnološkom fakultetu. Među materijalima posebno se isticala raznobojna umjetna koža koja je većini studenata odgovarala za imitiranje krutog oklopa odabranog kukca. Svaki materijal se dodatno obrađivao kako bi se ostvario što realističniji prikaz, a prema potrebi studenti su i samostalno nabavljali materijale koji su im bili potrebni za što uspješniju realizaciju svoje ideje i izgleda gotovog kostima.

Za krila su se većinom koristile folije i njoj slični plastični prozirni materijali te *organdi* i najlonke jer su se pokazali najboljima za dobivanje lagane, prozračne i vrlo efektne forme. Zajedno s njima često bi se ukomponirala i tanka savitljiva žica. Ona je bila čest materijal i u izradi ticala, koja su karakteristična za kukce, te kao konstruktivni dio kostima koji je omogućavao nesmetano prodiranje u prostor. Neki studenti su svoje kostime dekorirali koristeći samo tkaninu i materijale koje su slagali na razne, zanimljive načine i time postigli upečatljiv, i vrlo efektan, dizajn i dekor kostima.

Dodatno bogatstvo samih kostima postignuto je i šminkom i frizurom koje su studenti nanosili sami ili im je u tom dijelu pomogla studentica prve godine diplomskog studija Kostimografije Paula Pelosa.

Ovaj projekt je u svima probudio slobodu i priliku za igru. Kostimi sadrže jarke boje, razne siluete, a zajedno pružaju zadivljujući i nezemaljski prikaz.

4.1. Autorica Nora Brbić- *Calopteryx Splendens*

CALOPTERYX SPLENDENS (2021.)

Model: Nora Brbić

Fotografija: Nika Koretić, Ivana Milković

Šminka i frizura: Nora Brbić

Lokacija snimanja: Savski nasip, Zagreb

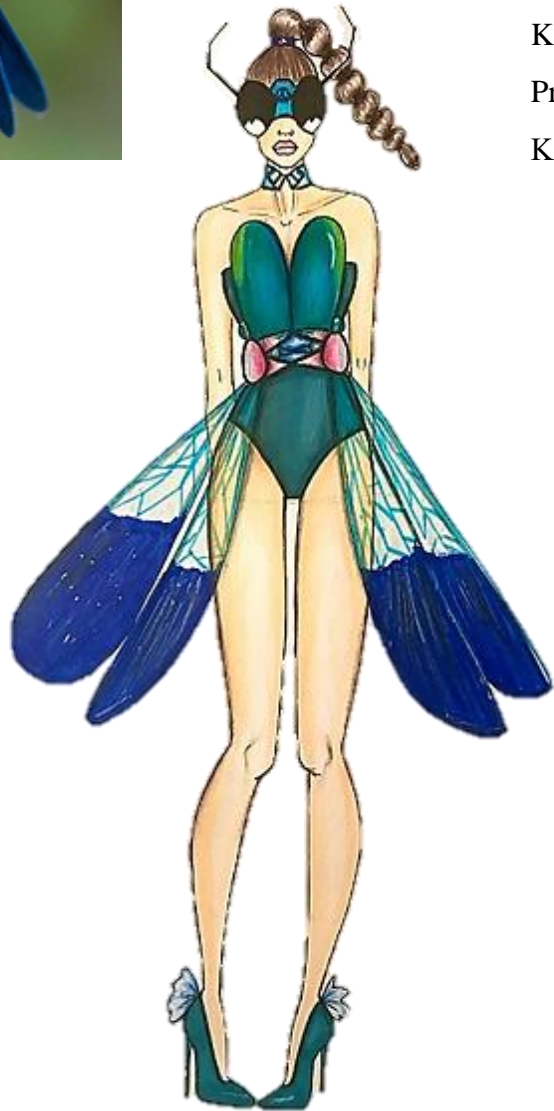
Općenito gledano, cjelokupni projekt inspiriran je Kafkinom *Preobrazbom*, pa tako i različitim vrstama kukca. Svatko je trebao pronaći vlastitog kukca, odnosno inspiraciju u određenoj vrsti. Ja sam svoju pronašla u kukcu koji nosi naziv „Prugasta konjska smrt“ (lat. *Calopteryx splendens*). Posebno su me privukle boje ovoga kukca, kao i različite teksture koje sam mogla prenijeti na vlastiti kostim.

Kao bazu za izradu kostima odlučila sam napraviti suknju i korzet (s plošnim dodatkom s prednje strane) od tafta. Za taft sam se odlučila zbog presijavanja koje karakterizira i kukaca kojim sam se inspirirala.

Najveći fokus na cjelokupnom kostimu usmjeren je na remen koji se sastoji od trodimenzionalnih elemenata. Izrađen je od bijelog kepera koji sam naknadno bojala u roze nijanse kako bih dobila *ombre* efekt. Remen je dvoslojan, pa se tako na gornjem sloju nalazi šupljina romboidnog oblika kroz koju proviruju plavi 3D elementi s donjeg sloja remena. Na desnom i lijevom rubu šupljine nalaze se polovice eliptičnih 3D elemenata koje sam bojala u plave i roze nijanse tako da se u sredini ne vidi prijelaz između te dvije boje.

Na remen su učvršćena krila. Temeljna konstrukcija krila izražena je od žice koja se nalazila između slojeva plastičnih, prozirnih vrećica koje su zagrijavane glačalom. Prije zagrijavanja postavljeni su slojevi modrog organdija i konci u različitim nijansama plave između vrećica. Zagrijavanjem plastičnih vrećica dobije se kompaktna forma krila s laganim odsjajem (kao što uistinu i ima kukac čijim sam se izgledom vodila pri osmišljavanju ovoga kostima).

Oglavlje je izrađeno tako da su polovice eliptičnih, plastičnih jaja obojanih u crno i bijelo u obliku očiju kukca te na njih vrućim ljepilom nalijepljena crna žica koja predstavlja ticala. Jaja su povezana gumom koja je također bojana, ali u tirkizne nijanse na koju je na samom kraju nalijepljen i karton u različitim nijansama plave.

Kolorit na ovom kostimu, odabran je prema bojama koje su prikazane na kukcu „Prugasta konjska smrt“. Prevladava zelena boja kao baza kostima upotpunjena s brojnim nijansama plave (od modre do svijetlo plave). Koloristički akcent jest remen u rozim nijansama s *ombre* efektom također upotpunjen plavim elementima.

4.2. Autorica Tea Dragić- *The Bug*

THE BUG (2021.)

Model: Josipa Atlija

Fotografija: Filip Atlija

Šminka: Josipa Atlija

Frizura: Tea Dragić

Lokacija snimanja: nekadašnja Mažuranićeva klet izgrađena 1793., Gornje Vrapče, Zagreb

Polazište za izradu kostima je bio djelo *Preobrazba* Franza Kafke. Nakon detaljne analize djela, krenulo se u promišljanje ideje i izrade kostima.

Pristup je bio nešto slobodniji, stoga smo imali mogućnost samostalnog odabira kukca za inspiraciju, nakon čega smo mogli započeti izradu skica.

Nakon pomnog istraživanja odlučila sam se za kukca *Platerodrilus Paradoxus*, odnosno vrstu mrenastog krilatog kukca. Razradila sam ideju kroz skice te, uz pomoć mentorstva, odabrala onu optimalnu, nakon čega se moglo krenuti u izradu kostima. Kostim sam zamislila kao cjelinu od dvije komponente- jakne i suknje. Obje su izrađene od umjetne kože bijele i sive boje.

Jakna je izvedena u tri sloja, kao i suknja. Slojevitim pristupom se dobila forma koja imitira fizički izgled odabranog kukca, odnosno pločice rasprostranjene duž njegova tijela. Detaljima, odnosno šiljcima, žarko narančaste boje se obogatio i upotpunio cjelokupni dojam kostima. Šiljci su ručno rezani te spajani ljepilom nakon čega su se implicirali na jaknu i suknju.

4.3. Autorica Doriana Duić- Skarabej

SKARABEJ (2021.)

Model: Doriana Duić

Fotografija: Gabriela Duić

Šminka i frizura: Doriana Duić

Lokacija snimanja: šetalište Pampas, Osijek

Kostim je inspiriran skarabejom (lat. *Scarabeus sacer*), poznatim i pod nazivom sveti kotrljan. Skarabej veliku slavu vuče još iz doba drvenog Egipta, gdje je predstavljao simbol sunca.

Sama silueta kostima inspirirana je siluetom kukca – počevši od oglavlja koje predstavlja glavu kuca, zajedno s njegovim očima i zubima, odnosno kliještima pomoću kojih se hrani. Gornji dio, korzet, predstavlja tijelo kukca, dok su hlače krila. U bočnim šavovima gornjeg i donjeg dijela ušivene su trake materijala koje predstavljaju nožice kukca.

Osim siluetom, na kostimu je vidljiva igra različitim teksturama – od grube do glatke, kao što je vidljivo i na skarabeju. Oglavlje i gornji dio izrađeni su od dosta gruboga materijala koji po sebi ima rupičastu teksturu – kao što to skarabej ima na svojoj glavi. Krila, odnosno hlače su sjajni i prošiveni vertikalnim linijama.

Nakon izrade skice, tehničkog crteža i kroja, kostim se krojio od tekstilnog materijala. Oglavlje je izrađeno od stiropora, vrtlarskih, savitljivih žica i debelog papira. Svi elementi su se naknadno lijepili na široki rajf. Gornji dio kostima izradio se u obliku korzeta od debelog gornjeg materijala (štofa) s podstavom. Na šavove su se umetala ojačanja, odnosno plastike (*fishbone*).

Rukavi su se ušivali u prednjicu te se tako dobila vrlo ovalna forma koja i dalje zadržava svoju strukturu i pruža potporu. Hlače su se izradile od satena te se na unutarnju stranu prišivao vatin koji se naknadno prošivao vertikalnim linijama kako bi se dobio efekt kukčevih krila. Prilikom šivanja bočnih šavova na gornjem i donjem dijelu, ušivale su se trake krojene u spiralu od kepera u dvije različite nijanse.

4.4. Autorica Emma Stephanie Gaunt- *Tarantula*

TARANTULA (2021.)

Model: Dora Mašanović; Dora Šitum

Fotografija: doc.dr. art. Ivana Bakal; Emma Stephanie Gaunt

Šminka i frizura: Magdalena Stojanov; Dora Šitum

Lokacija snimanja: TTF, Zagreb; Savica, Zagreb

Za inspiraciju kostima *Tarantula* poslužio je pauk, odnosno meksička crvenokoljenasta tarantula (lat. *Brachypelma hamorii*). Iako pauk pripada skupini člankonožaca, uslijed čestog laičkog svrstavanja pauka pod kukce, odlučila sam svejedno raditi kostim inspiriran njime.

Kod ove vrste najviše su me privukle jarke boje te njen prepoznatljiv izgled. Za izradu kostima koristila sam crni glot, krzno u crnoj i narančastoj boji, saten i samoljepljivu međupodstavu, odnosno flizelin.

Isprva se modelirao kroj kostima, koji se zatim iskrojio od glota i crnog američkog satena. Crni saten je dodatno ojačan flizelinom te zajedno s glotom čini bazu haljine.

Na dobivenu bazu kostima našiveni su dijelovi crnog i narančastog krzna. Krojni dijelovi za krzno dobiveni su tako da su precrtani s baznog kroja, izrezani i podijeljeni na više dijelova. Tako se zapravo dobila forma koja je savršeno pratila bazu kostima ispod krzna, dok su sami krzneni dijelovi iz materijala krojeni tako da se obje boje krzna ritmično izmjenjuju i tako stvaraju uzorak na površini.

4.5. Autorica Judita Jerković- *Metamorphosis*

METAMORPHOSIS (2021.)

Model: doc. art. Marin Sovar, ak. slik. graf.

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal

Šminka i frizura: Judita Jerković

Lokacija snimanja: Botanički vrt, Zagreb

Kukac kojim sam se inspirirala za projekt je žohar prvenstveno zbog Kafkinog djela *Preobrazba* u kojem se radnja svodi na pretvorbu glavnog lika u njega.

Kostim sam zamislila kao cjelinu sastavljenu od glomaznog muškog kaputa, hlača i majice koju model navlači preko usta i nosa. Prilikom izrade koristila sam četiri različite vrste tkanine kako bih naglasila složenost kostima i dala mu konkretan smisao.

Bazni materijal kaputa ima dva lica, odnosno smeđu i crnu stranu, stoga sam se igrala kombinirajući obje. Kao podlogu prednje strane prvo sam stavila crno lice preko kojeg sam kasnije proštepavala smeđe, pomno iskrojene, oblike.

Unutarnja strana kaputa izrađena je na istu shemu te su dodana i dva gumba s unutarnje bočne strane. Za rukave sam koristila materijal za tapeciranje u boji cigle zbog interesantne teksture. Njih sam dodatno naglasila velikim naborima u području ramena.

Majicu sam izradila u obliku jako dugačke dolčevite bez rukava kako bi se vratni dio mogao prebaciti do pola lica. Materijal je bio mekan i elastičan, da bolje prijanja uz tijelo modela.

Hlače sam iskrojila u stilu klasičnih muških užih hlača kojima sam namjerno ostavila neporubljen donji rub da izgleda nesavršeno i pomalo nedorađeno, sirovo-poput kukca.

Za bazu ticala koristila sam žicu koju sam prvo izmodelirala ne bi li dobila željeni oblik. Zatim sam preko nje omotala spužvu preko koje sam dodatno omotala i žuticu. Na kraju sam cijelu komponentu obojila crnom bojom za tekstil. Na rubove sam našila i gumu kako bi se ticala mogla obući poput ruksaka.

Ovaj kostim mi je istovremeno bio vrlo izazovan zbog kompleksnosti izrade i vrlo interesantan zbog ideje koja se prvo razvija u obliku skice na papiru te se nadalje realizira pomno odabranim materijalima, konstrukcijom krojeva i šivanjem.

Djelo *Preobrazba* Franza Kafke primjer je jednog od najznačajnijih djela književnosti 20. stoljeća u kojem je autor na neki način iznio sebe i svoj vlastiti život. Kroz ovaj kostim željela sam naglasiti glavni lik, Gregora Samsu, ali iz mog osobnog gledišta. Cilj mi je bilo iznijeti oblik kukca kojeg sam iskoristila kao inspiraciju i kojeg sam razrađivala kroz skice ne bi li na kraju došla do konačnog oblika.

Kolorit sam svela na zemljane tonove upravo zbog originalne boje te životinje i zbog ideje mimikrije tj. stapanja s prirodom.

Zahvaljujem se profesorima doc. dr. art. Ivana Bakal, doc. ak. slik. graf. Marinu Sovaru, asistentici mag. ing. des. text. Sanji Jakupec i stručnoj suradnici dipl. ing. Đurđici Kocijančić na pomoći pri realizaciji i snimanju kostima.

4.6. Autorica Iva Kavelj- *Lucanus Cervus*

LUCANUS CERVUS (2021)

Model: Iva Kavelj

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal

Šminka i frizura: Marija Zrilić

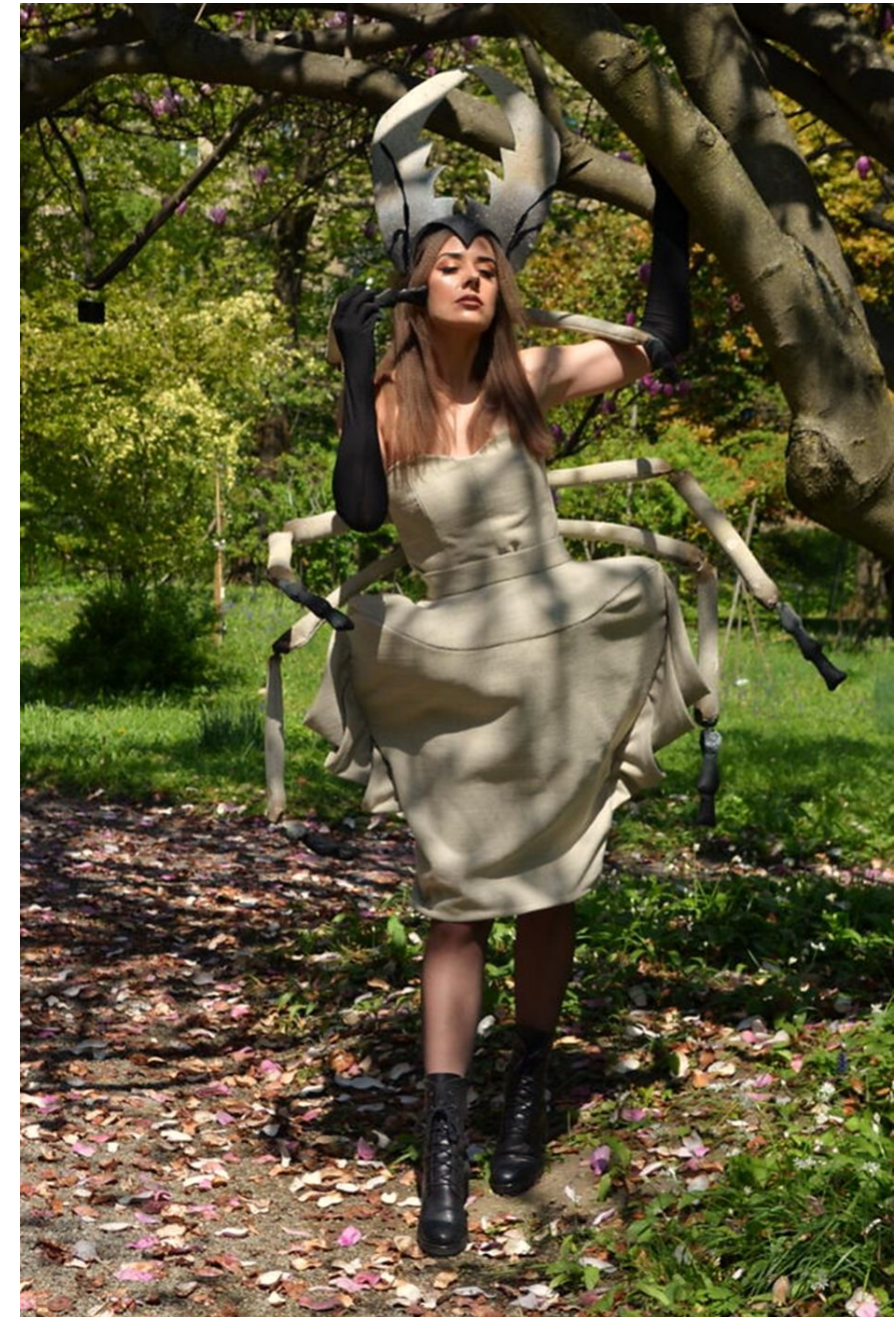
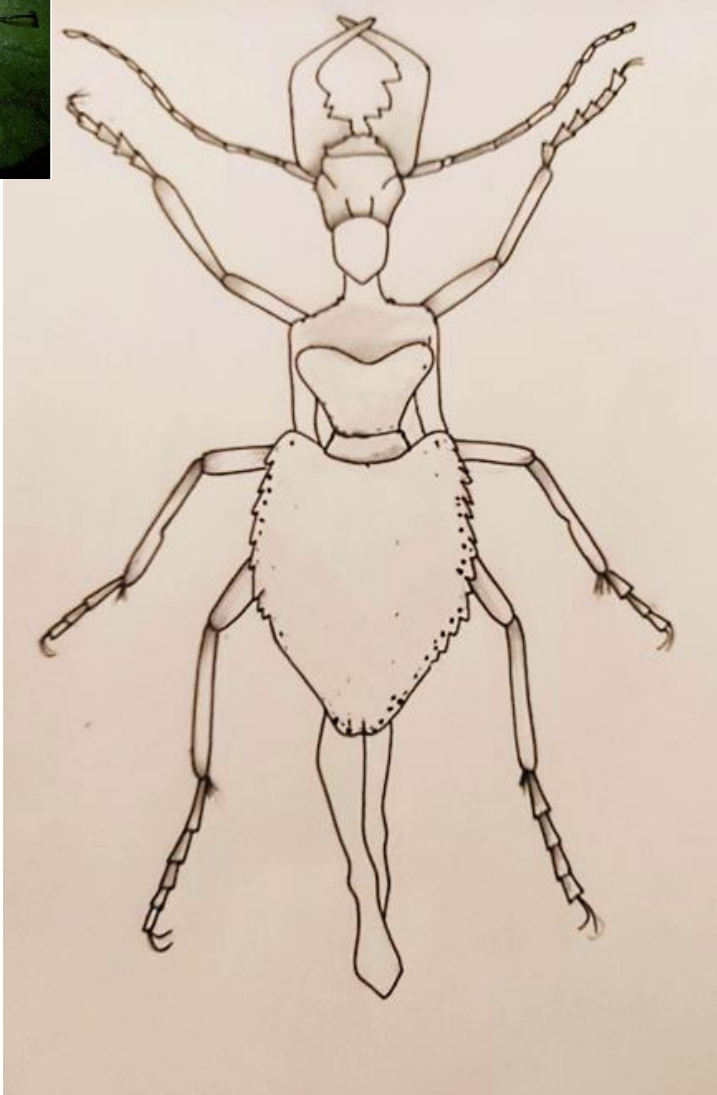
Lokacija snimanja: Botanički vrt, Zagreb

Za ovaj projekt sam kao inspiraciju odabrala običnog jelenka (lat. *Lucanus cervus L.*) koji je najpoznatiji kukac kornjaš. Izgleda zastrašujuće, ali zapravo je jako slaba životinja. Uništavanjem stabala, koja predstavljaju njihova staništa, sve je manje prilika za opstanak ove vrste koja je u mnogim zemljama zaštićena. Jelenak je jako važan pri razgradnji drva u raspadanju te početnoj fermentaciji.

Prije same izrade kostima, napravila sam skicu. Tijelo jelenka prikazano je pomoću kostime i pripadajućeg oglavlja. Nakon izrade krojeva, krenula sam u proces samog šivanja kostima. Donji dio je suknja većih dimenzija koju sam oblikovala pomoću žice i punila. Žica se nalazi na svim rubovima suknje. Zbog težine materijala kojeg sam koristila, suknja je mogla stajati samo uz pomoć jastučića koji sam izmodelirala iz kroja suknje. Jastučić je postavljen ispod suknje na predjelu bokova.

Za gornji dio kostima je izveden u obliku korzeta. Oglavlje je napravljeno pomoću šablone koju sam nacrtala na kartonu, pa izrezala od spužve. Izrada kukčevih nožica mi je predstavljala veliki izazov. Prvo sam napravila sam oblik malog „ruksaka“ te konstruirala kraj za nožice. Nadalje sam sve prošivala s malim otvorima na rubovima koji su služili za provlačenje žice. Nadalje sam stavljala pur pjenu i zatvarala krajeve. Nakon što se pur pjena osušila, nožice su bile pune te je mali dio žice ostao slobodan, što je nožici dalo mobilnost. Cijeli taj dio sam, uz pomoć kopčica, spojila s korzetom. Na kraju izrade sam sve oslikavala bojama za tekstil. Koristila sam i sprej smeđe boje koja je dala dozu naturalizma i bliskosti sa svim živim bićima te je povezala kostim s koloritom drveća, koja su bitna za ovu vrstu kukca. Boja pruža osjećaj ugone i sigurnosti, iako je ova životinja naizgled opasna.

4.7. Autorica Karla Kos- *The Dragonfly Charm*

THE DRAGONFLY CHARM (2021.)

Model: Karla Kos

Fotografija: Dominik Brebrić, Marijana Kaurinović

Šminka i frizura: Linda Kos

Lokacija snimanja: Stari grad Lukavec

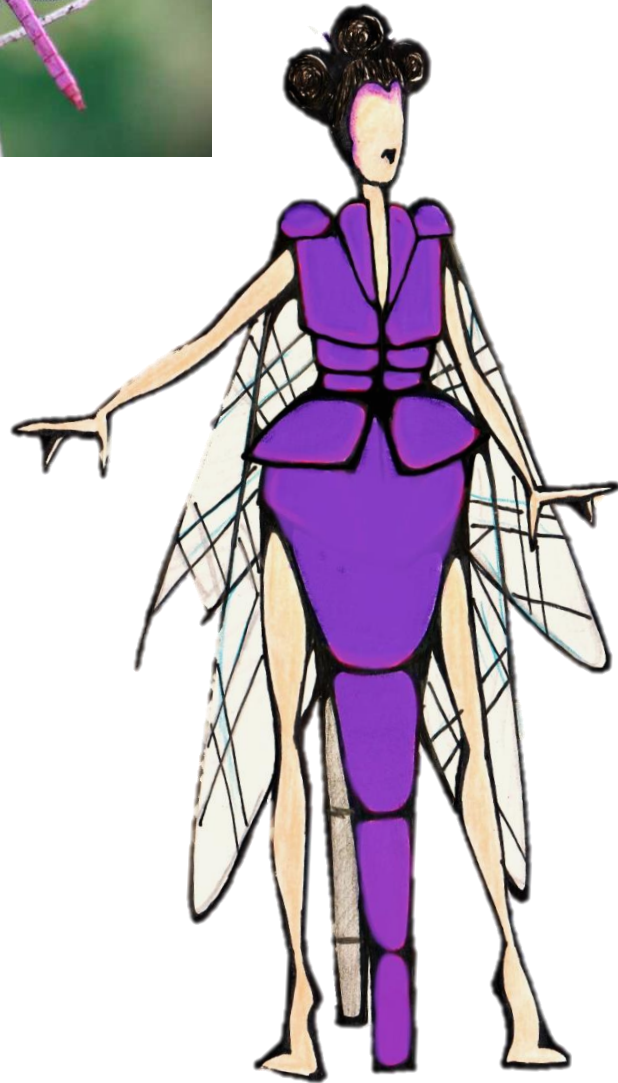
Pročitavši *Preobrazbu* Franza Kafke, glavna misao vodilja bila mi je sama transformacija čovjeka u kukca te spoj koji se dobije tim spajanjem u kojem su vidljivi segmenti oba bića.

Vilin konjic, kojeg sam odabrala kao inspiraciju, zadivio me svojim tajanstvenim i pomalo magičnim izgledom. Također, on je radi svoje sposobnosti prelamanja zraka svjetlosti zadobio titulu majstora iluzije koja je popraćena njegovom simbolikom za transformaciju i uskrsnuće.

Ideja je bila da se dugom haljinom dubokog rasporka imitira njegovo elegantno i vretenasto tijelo, dok bi se na stražnjoj strani protezala dva para laganih i prozračnih krila.

Nakon razrade ideje kroz skice i odabira one optimalne, započela sam s konstrukcijom krojeva potrebnih u daljnjem procesu izrade.

Tijelo, koje je puno, kruto i sjajno, izrađeno je od ljubičastog skaja te se sastoji od dva elementa- duge haljine i široke suknje. Gornji dio haljine ima dublji vratni i stražnji leđni izrez omeđen visokim ovratnikom s obje strane te je cijeli prošiven i punjen vatinom kako bi se dobila zaobljenost i kompaktnost gornjeg dijela tijela vretenca. Prošiveni dijelovi, također, imitiraju pločice gornjeg dijela tijela vilin konjica. Donji dio haljine ravno pada te se sužava prema dnu prednje i stražnje strane i tako tvori špic, odnosno imitira uski dio tijela ovog kukca. Radi što jasnijeg sužavanja, sadrži i dva duboka rasporka s obje bočne strane. Na bočni stranama haljine također su postavljene kopčice kroz koje je provedena traka za kopčanje.

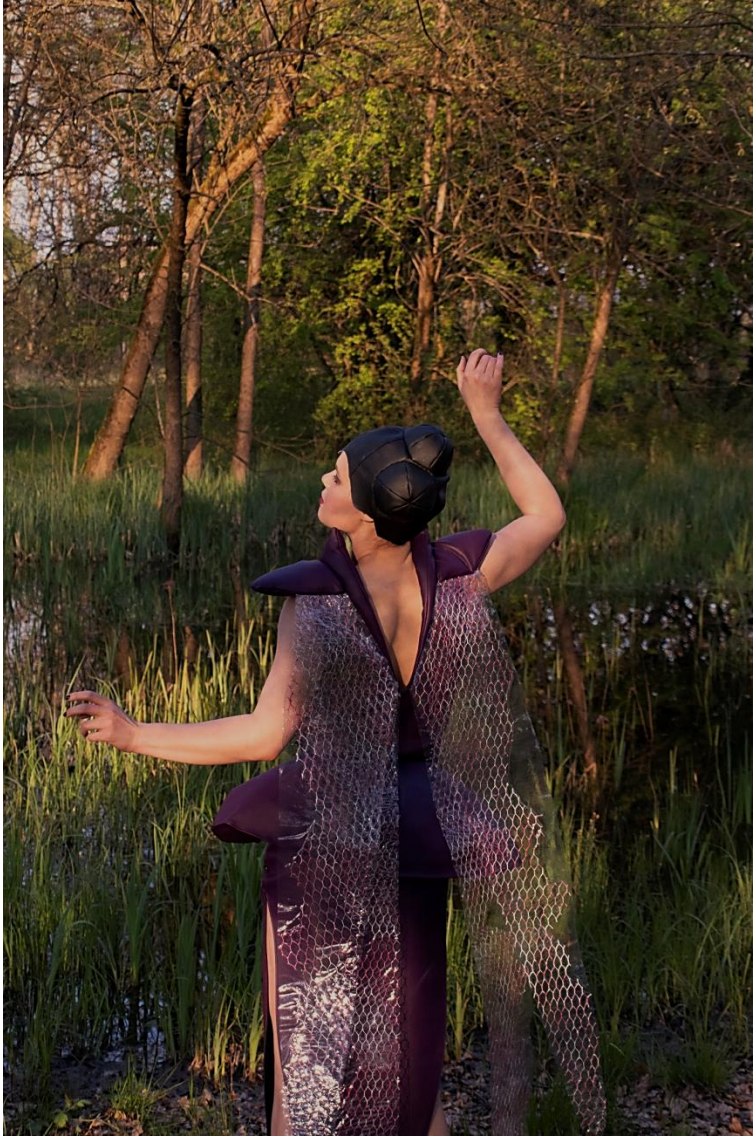
Na donju haljinu, oko struka, dolazi široki dodatak u obliku suknjice koja se proteže do bokova. Ono imitira nastavak gornjeg dijela tijela kukca i doprinosi dinamici cijelog kostima.

Krila su zamišljena kao dva dodatka koja se na ramena pričvršćuju epoletama i od tuda padaju niz leđa. Također, drukerima su pričvršćena uz duboki izrez na leđima. Kao bi se dobila njihova prozračnosti i krhkost, izrađena su od dvaju iskrojenih komada prozirne folije između kojih se stavila posebno oblikovana šesterokutna žica te se zatim sve skupa otapalo peglom između dva papira za pečenje ne bi li se tako sve komponente sjedinile. Žica je prethodno mjestimično obojana bijelom akrilnom i ružičastom metalik bojom kako bi se dočaralo presijavanje i tako priskrbila doza bajkovitosti, dok šesterokutne karike vjerno imitiraju uzorak krila vilin konjica.

Oglavlje imitira glavu kukca, odnosno njegove oči na vrhu glave. Načinjeno je od crnog skaja, a tri polukugle su dodatno punjene vatelinom kako bi zadržale svoju punoću i kompaktnost.

Vidljivost čovjeka u ovom kostimu bila je krucijalna jer ljudsko tijelo ovdje predstavlja dio ljudskosti koja u Gregoru ne zamire iako je zarobljen u tvrdom i neuglednom oklopu velikog žohara.

4.8. Autorica Dora Mašanović- *Glaucus Trahaxo*

GLAUCUS TRAHAXO (2021.)

Model: Dora Mašanović

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal

Šminka i frizura: Paula Pelozza

Lokacija snimanja: Botanički vrt, Zagreb

Kukac kojim sam se inspirirala za ovaj projekt je *Glaucus Trahaxo*. Kostim sam zamislila kao cjelinu koja se sastoji od hlača, korzeta, gornjeg djela koji nalikuju boleru i oglavlja.

Prema prvotnoj ideji kostim je trebao biti izrađen od plavog skaja, no zbog nedostatka materijala morala sam improvizirati te sam kao zamjenu iskoristila zeleni materijal. On je na dodir hrapav, što me podsjetilo na kukca kojim sam bila inspirirana za ovaj kostim.

Za izradu korzeta sam koristila pletivo koje je s jedne strane bilo smeđe, a s druge strane zelene boje. Kako bi se cijeli kostim bolje povezo, koristila sam samo zelenu stranu materijala. To pletivo sam iskoristila i za okrugle detalje na oglavlju koje je napravljeno od crnog skaja.

Hlače sam iskrojila iz običnog kroja hlača te na područje bokova dodala oble napunjene dodatke. Dodaci se sužavaju prema koljenima, gdje završavaju. Kako bi dobila kompaktni i pun oblik, dodatke sam punila poliuretanskim kuglicama za punjenje jastuka.

Rukave bolera sam modelirala tako da se na ramenima dobe zaobljeni dodaci koji idu u visinu. Voluminozni rameni dodaci dovoljno su čvrsto stajali, zbog čega nije bilo potrebe za dodatnim punjenjem punilom. Na dodatke bolera i hlača dodala sam i crne krugove koji imitiraju krugove na krilima kukca.

Oglavlje sam u izradi malo izmijenila od odabrane skice kako bi se bolje povezo s ostatkom kostima. Kopčanje gornjeg dijela, odnosno bolera, riješila sam postavljanjem čička na stražnjoj strani odjevnog predmeta, dok sam kopčanje hlača i korzeta riješila u obliku skrivenog patentnog zatvarača.

4.9. Autorica Melani Medeši- *Tingidae*

TINGIDAE (2021.)

Model: Karla Kos

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal, dipl. ing. Đurđica Kocijančić

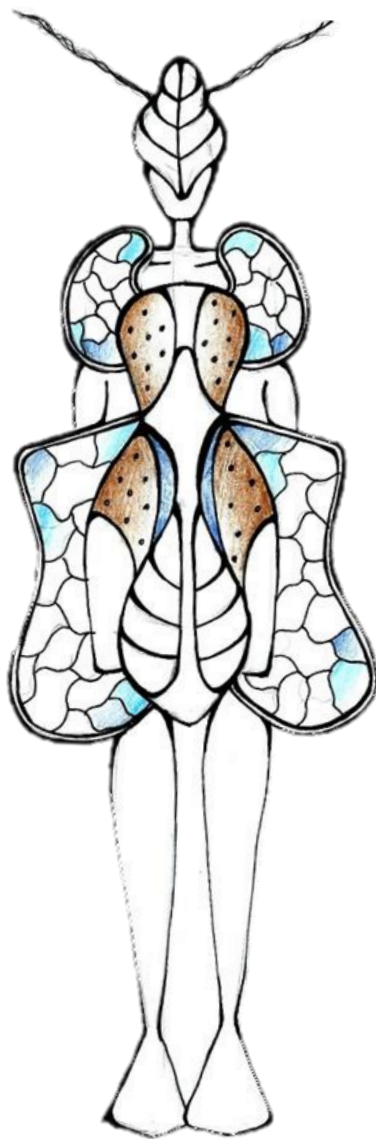
Šminka i frizura: Paula Peloza

Lokacija: TTF, Zagreb

Kroz čitanje i analizu teksta *Preobrazba*, ideja je bila stvoriti monumentalni kostim koji bi djelovao kao nosiva skulptura nalik kukcu. Daljnjim istraživanjem, kao inspiracija, poslužio je kukac iz porodice *Tingidae* koji svojom anatomijom izlazi iz okvira tipičnih kukaca te djeluje pomalo sanjarski i poput fragmenta neke veće kompozicije. Istovremeno je izuzetno fragilan zbog svojih nježnih krila, ali i jak zahvaljujući kompaktnoj unutrašnjosti forme. Uz kombinaciju različitih struktura, nadopunjen je ekspanzijom tekstura poput sjaja, matiranosti i reljefnosti prednjice te glatkoće, plošnosti i staklastog efekta nalik mozaiku. Igra kontrasta i voluminoznosti kukca rezultirao je daljnjoj razradi idejnog rješenja za kostim s obzirom na to da se njegov vizualni doživljaj može povezati s Gregorovom osjetljivošću ali i snagom kojom se borio za život unatoč svim nedaćama.

Fragmentiranjem dijelova kukaca i prenošenjem ideje na skicu, obratila sam pažnju na njegove glavne karakteristike poput transparentnih krila i obliha tamnijih dijelova same građe. Iz te sheme, nastala je skica kostima na kojoj je likovno prikazana silueta kukca i segmenti prepoznatljivih motiva poput mrežice, odnosno sitnih žilica unutar krila, te baze i oglavlja čija je prednjica ispunjena dijelovima koji prate putanju njegove anatomije. Dijelovi variraju između bijele i zlatno-smeđe te dinamiku crnih točkica preuzetih s tijela kukca tako da se sjedinjuju u osnovni bijeli ton kao naglasak na nježnost i delikatnost samog kukca. Kako bi cijeli rad poštovao osnovnu misao i težnju grandioznosti kostima, isti izlazi u prostor, šireći se i oblikujući linije krila tvoreći kompaktnu masu.

Prilikom procesa izrade, početak je uključivao konstrukciju krojeva koji su na koncu izvučeni kao baza haljine, segmenti koji se montiraju na osnovu, remen, krila i oglavlje. Za samu izradu, kako bi se naglasila kruta struktura tijela kukca te krhkost krila, korištena je kombinacija bijelog skaja i transparentnog bijelog organdija, bijele vune i žice. Baza haljine izrađena je kao jedan krojni dio na koji se pomoću drukera montirao zasebni dodatak, prethodno obojan brončanim sprejem te oslikan crnim točkicama preko kojih se obavlja bijeli remen. Remen je krojen i šivan iz sitnih krojeva kako bi se dobio izgled žalca, odnosno izduženog konveksnog prednjeg djela kukca. Tako je baza dobila voluminozan 3D efekt koji pospješuje reljefnost prednjice. Kompleksna priča haljine, oplemenjena je krilima na gornjoj i donjoj strani haljine. Krila su izrađena od organdija nategnutog preko žice omotane debljom vunom. Iz deblje vune grana se dodatno grana tanja kako bi se proširila preko površine tako tvoreći sitne žilice.

Kako bi se ta tvrdo– delikatna priča ustanovila, te u samoj konačnici predstavila kukca, izrađeno je oglavlje iz četiri prošivena dijela s ugrađenim ticalima od žice. Ono predstavlja samu glavu kukca, zatvorenu u svome čvrstom oklopu tijela.

Izrađeni kostim predstavlja kako Gregorov karakter prema samome tekstu F. Kafke, tako i viziju konstrukcije raznih struktura i tekstura koji se u svojoj diferencijaciji spajaju u skulpturalnu kompatibilnu masu predstavljajući specifičnog kukca sa svim svojim adutima u nosivom i izložbenom obliku.

4.10. Autorica Giorgia Pezzolato- *Candy Dragonfly*

CANDY DRAGONFLY (2021.)

Model: Giorgia Pezzolato

Fotografija: dipl. ing, Đurđica Kocijančić

Šminka i frizura: Giorgia Pezzolato

Lokacija snimanja: Vrbik, Zagreb

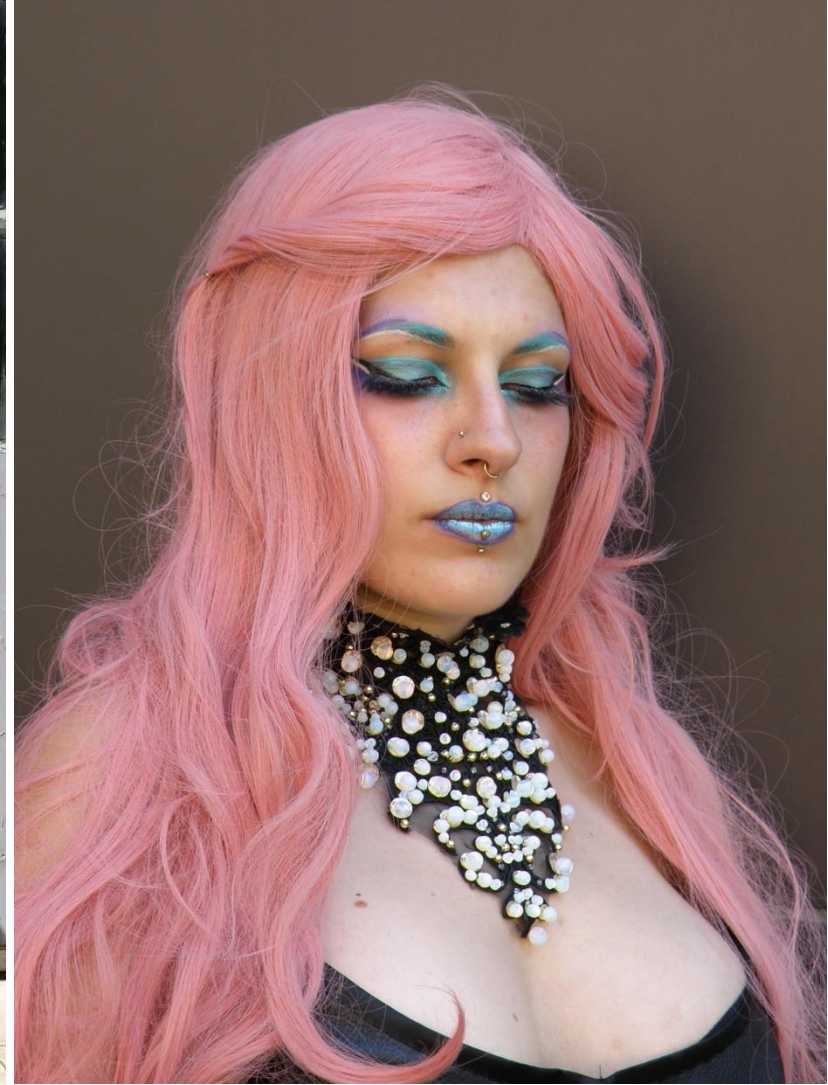
Inspirirana tajanstvenim i čarobnim izgledom vilinskog konjica, odlučila sam se za ovog kukca koji je često spominjan u mnogim bajkama i pričama povezanim s prirodom.

Za izradu korzeta, koji sam izradila po svojim mjerama, utrošeno je najviše vremena. Korzet je izrađen višeslojnim korištenjem različitih materijala. Vanjski dio korzeta je izrađen od crnog skaja, debelog flizelina i crnog pamuka te je sve učvršćeno dodavanjem *spiral metal bones* u unutarnje kanale korzeta.

Prozirna krila vilinskog konjica su nježna, stoga sam za izradu istih koristila svijetlo plavi organdi na kojem sam dodatno iscrtala žilice krila crnom bojom za tekstil. Parovi krila su spajani *naylon* prozirnim koncem kako bi se dobio efekt nježnosti ovog zanimljivog kukaca.

Kako bi kostim obogatila i dekorirala, izradila sam ogrlicu od crne čipke, zlatnih perlica i perlica od mjesečevog kamena. Za postizanje još čarobnijeg izgleda kostima, osobno sam izabrala rozu periku i šminku u tonovima kostima. Upravo zbog tih nježnih, čarobnih i veselih boja, kostim je dobio ime *Candy dragonfly*.

4.11. Autorica Karmen Polović- *The Power of Stillness*

THE POWER OF STILLNESS (2021.)

Model: Karmen Polović

Fotografija: Ana Moslavac

Šminka i frizura: Karmen Polović

Produkcija: Luka Nemarnik

Lokacija snimanja: Savica, ribolovno jezero, Miševečka ul. 10, 10000 Zagreb

Prvobitna inspiracija za realizaciju kostima pod nazivom *The Power of Stillness* proizašla je čitanjem Kafkine *Preobrazbe*. Zatim je uslijedilo detaljno proučavanje kukaca u kontekstu samog procesa preobražaja te proučavanje fizičkih karakteristika i kulturnih referenci odabranog kukca kao inspiracije-bogomoljke.

Bogomoljka (lat. *Mantodea*) je kukac koji pripada redu velikih grabežljivih kukaca, podrazreda krilaša, koji prednji par nogu drže uzdignute na način koji podsjeća na sklopljene ruke pri molitvi, pa su po tome i nazvani. Naziv bogomoljke *Mantodea* sastavljen je od starogrčke riječi μάντις (*mantis*) koja znači „prorok“, i εἶδος (*eidos*) koja znači „forma“ ili „vrsta“. Mnoge drevne civilizacije vjerovala su kako bogomoljke imaju natprirodne moći. Egipatska *Knjiga mrtvih* govori kako bogomoljke mogu duše mrtvih odvesti u podzemlje. U drevnim sumerskim tekstovima bogomoljke se pojavljuju kao neka vrsta nekromanske figure. Helenistički grčki pjesnik Teokrit spominje ih u idilama, kraćim lirsko-epskim pjesmama koje prikazuju male prizore iz svakodnevice, idealiziranu sliku života na selu, u prirodi ili u gradu. U talijanskom gradu Metaponto pronađene su kovanice iz 5. stoljeća pr. Kr. na kojima je prikazana bogomoljka na pšenici. I danas, u većini kultura bogomoljka je simbol mirnoće, buđenja, novog početka, završenosti. Bogomoljka dolazi poput glasnika koji nas podsjeća na snagu mira i spokoja.

Idejna misao pri osmišljavanju kostimografskog crteža bila mi je spojiti Gregorovu preobrazbu i bogomoljku kao utjelovljenje novog početka. Gregorova preobrazba duhovne je prirode, upravo preobrazba i suočenje s istom predstavljaju ključan prijelom. Do sada je živio pod pritiskom, nezadovoljan, ali to nitko nije opazio. Preobražaj je zapravo bijeg od frustracija i nezadovoljstva, otpor i poziv u pomoć, ali nažalost neuspješan. Bogomoljka ovdje dolazi kao subjektivno, pozitivno rješenje, kao buđenje i snaga mirnoće u nadrealnom obliku, koji prikazuje kontrast između fizičkog izgleda i onog unutarnjeg, duhovnog aspekta svakog pojedinca. Realizirani kostim *The Power of Stillness*, gotovo u futurističkom obliku prikazuje osobni doživljaj bogomoljke kao kukca koji svojom estetskom pojavnošću odiše snagom i ekspresijom koja prelazi u novu dimenziju, preobrazbom dolazi do mirnoće koja je potrebna svakom pojedincu.

Proces realizacije kostima započela sam izradom tehničkog crteža kako bih što jasnije mogla realizirati krojeve za pojedini dio kostima. Boje koje sam odabrala su ljubičasta, zelena, tirkizna te nijanse crne i srebrne s metalik odsjajem. Prvi sloj kostima na torzu izrađen je od elastičnog crnog kepera, poput majice bez rukava, a kopčanje na čičak se nalazi na stražnjoj strani, po dužini leđa. Majica je naknadno ukrašena dijelovima od pjenaste spužve koji su složeni u kompoziciju prema skici.

Drugi sloj na području torza jest jakna s visokim ovratnikom i dugim rukavima, a izrađena je od lakiranog crnog poliestera s ljuskastom teksturiranom površinom. Nakon šivanja na nju sam nadogradila ramene oklope od pjenaste spužve kao i ljuske na rukavima, dok su dijelovi na grudima izrađeni pomoću polovica kugli od stiropora koje su prekrivene srebrnim, teksturiranim poliesterom. Od istog su materijala izrađena i mobilna krila koja su punjena spužvom debljine 3 cm, a zatim su pričvršćena na široku keper traku i vezana u području struka.

U području struka na nešto užu keper traku su učvršćena i 4 dijela od pjenaste spužve (crne i srebrne boje) koja se nalaze na području bokova i protežu se u prostor. Hlače su izrađene od ljubičastog elastičnog kepera, a naknadno su dekorirane dijelovima od crnog lakiranog skaja, ljuskama izrađenim od pjenaste spužve na bočnim stranama, oslikavane su zelenom bojom za tekstil, dok se u području koljena prisutni elementi od filca. Oglavlje je izrađeno od pjenaste spužve, kartonske kape i maske, a naknadno je oslikano akrilnim bojama. Oči na ogavlju izrađene su od polovica plastičnih kugli također oslikanih akrilom, a ticala od teksturirane zelene žice. Rukavice su izrađene od crnog kepera s dodatkom od crne teksturirane crne žice na noktima. Za navlaku za obuću ljuskaste kompozicije korišten je filc, a u stražnjem dijelu istih nalazi se čičak-kopčanje.

4.12. Autorica Nives Skelin- *Wanderer*

WANDERER (2021.)

Model: Nives Skelin

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal, dipl. ing. Đurđica Kocijančić

Šminka i frizura: Paula Pelosa

Lokacija snimanja: Botanički vrt, Zagreb

Izrada kostima započela je izradom skica te odabirom one najbolje. Zatim je krenula potraga za materijalima te sam u konačnici odlučila koristiti bijeli keper od čistog pamuka kako bi kostim bio krući. Materijal se prvo trebao oprati radi stiskanja, a potom obojati žutom bojom. Prema skici sam konstruirala kroj te iskrojila krojne dijelove od pripremljenog materijala.

Kada sam dobila tri dijela kostima (prednji, stražnji i bočni) krenula sam u postepeno bojanje narančastom bojom. Koristeći veliku posudu u kojoj se nalazila topla voda, boja i sol, umakala sam tkaninu dio po dio. Gornji dio bio je umočen u boju najviše, dok je donji dio kostima ostavljen tek nekoliko minuta u bojilu. Za kraj sam nekoliko puta ponovno umočila cijeli kostim, kako bi se boja ljepše rasporedila po njemu te ga još jednom oprala.

Nakon pranja i sušenja glavne tkanine, oblikovala sam rubove tkanine crnim reteksom na kojem sam izrezala rupe i crte kako bi kostim dobio izgled leptirovih krila. Reteks sam našila na kostim, a na rupe sam dodala dijelove bijele i žute tkanine (keper). Dodala sam i tanke „žile“ pomoću izvlačenja linija narančastom i crnom bojom za tekstil. Na žute i bijele oblike pri dnu kostima nacrtala sam sitne točke crnim flomasterom. One su dale dojam sjene i dubine. Kada je bojanje i dodavanje detalja završeno, sve sam dijelove spojila u cjelinu.

Pri izradi „tijela“ leptira koristila sam tehniku čvoranja gdje sam od pamučnih, crnih trakica radila čvorove i time dobivala nepravilan oblik. Kada sam dosegla željenu debljinu čvorova s prednje i stražnje strane kostima, našila sam dobivenu tkaninu na kostim.

Za „ticala“ i „noge“ korištena je žica koju sam obukla u crnu, pamučnu tkaninu. Pri spajanju ticala i nogu, žicu sam učvrstila koncem i čvorovima kako se ne bi odvajali od kostima te im time omogućila svojevrsnu mobilnost. Na kraju sam provukla male ostatke bijelog kepera kroz rupice nastale od čvoranja čime se postigao zanimljivi kontrast.

4.13. Autorica Magdalena Stojanov- *Goliathus Regius*

GOLIATHUS REGIUS (2021.)

Model: Magdalena Stojanov

Fotografija: dipl. ing. Đurđica Kocijančić

Šminka i frizura: Magdalena Stojanov

Lokacija snimanja: TTF, Zagreb

Kafkino djelo *Preobrazba* bio je tema za koju smo trebali osmisliti kostim. Kukac kojim sam se inspirirala za projekt bio je *Goliathus regius*. Kostim čine hlače, pelerina, oglavlje te rukavice.

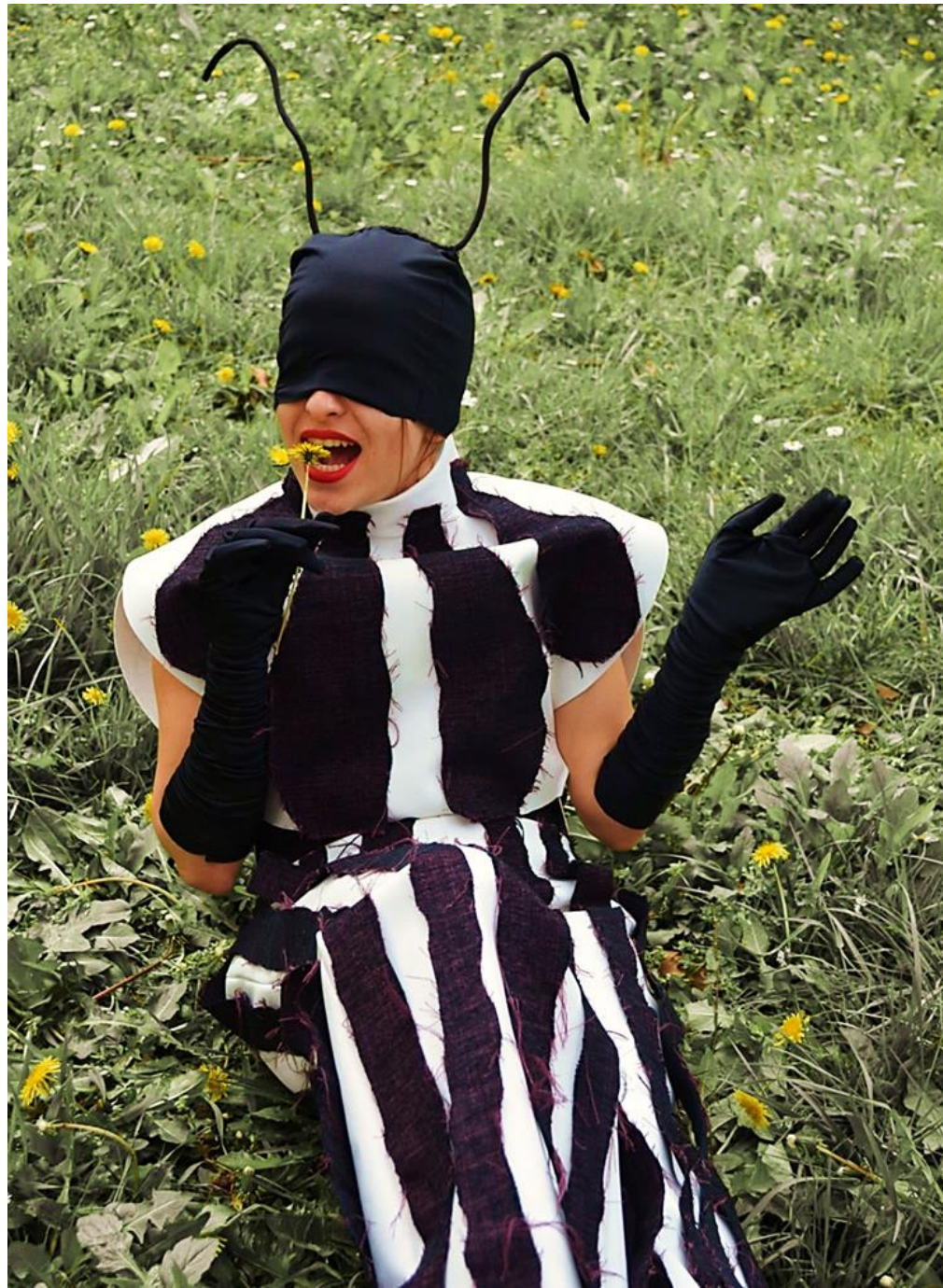
Kostim je izrađen od tri vrste materijala. Bazni materijal je umjetna koža bijele boje pomoću koje sam pokušala što vjerodostojnije kopirati teksturu samog kukca kojeg sam uzela kao inspiraciju. Na umjetnu kožu sam našila trakice kepera crne boje. Njih je prvo bilo potrebno malo rasparati na rubovima kako bi se stvorio dojam dlačica. Pelerina svojim oblikom imitira gornji dio kukca, odnosno dio koji ide ispod glave, dok hlače predstavljaju donji dio kukca. Rukavice i oglavlje su izrađeni od crne *lycre*, a za bazu ticala sam koristila žicu preko koje sam omotala tkaninu.

Sam proces, od istraživanja i proučavanja do izrade kostima, bio je zahtjevan. Susrela sam se s različitim izazovima u izvedbenom i kreativnom smislu. Ideja je bila prikazati stilizirani oblik i držati se kolorita odabranog kukca na osmišljenom kostimu.

4.14. Autorica Sara Šumanović- *Samsa*

SAMSA (2021.)

Model: Sara Šumanović

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal, dipl. ing. Đurđica Kocijančić

Šminka i frizura: Sara Šumanović

Lokacija snimanja: Botanički vrt, Zagreb

Inspiracija za kostimografski rad pod nazivom *Samsa*, bila je pripovijetka *Preobrazba* književnika Franza Kafke. Kafkin protagonist, Gregor Samsa, se jednoga jutra budi preobražen u golemog kukca, te od tog trenutka živi na samom rubu egzistencije, odbačen od svih, pa i od vlastite obitelji. Pripovijetka obiluje simbolima, različitim motivima koji sa sobom nose alegorijska značenja. Bizarna preobrazba čovjeka u predstavljajući Kafkinu ideju pojedinca zarobljenog u beznadnom svijetu u kojem živi usamljen i ranjen. Takvo stanje duha javlja se kao rezultat osjećaja nepripadnosti i nesposobnosti pojedinca da pronađe svoje mjesto u društvu. Fizička preobrazba Gregora Samse rezultat je otuđenja od samoga sebe jer je već dugo živio kao kukac, nevidljiv u društvu i nemoćan da se pobuni. Simbol kukca nosi mnoga značenja, a središnji motiv Kafkinog djela jest upravo osjećaj otuđenosti, te se može promatrati i kao svojevrsna društvena kritika. Gregor Samsa se preobrazio u kukca jer ga je čitav život okolina simbolički doživljavala kao takvoga, manje vrijednog i beznačajnog.

Za izradu kostimografske skice, kao inspiracija su poslužili oblik i struktura tijela žohara. Ideja ovalnog, ali istovremeno spljoštenog oblika koji imitira tijelo žohara bila je misao vodilja prilikom kreiranja samoga kostima. Kostim se sastoji od dva segmenta- gornjeg, koji čini ogrtač s prednjim kopčanjem, i donjeg, kojeg čini suknja.

Gornji dio, izrađen od teksturiranog skaja, predstavlja pronotum (veliki i pločasti štitić na prsnoj koži žohara). On je zamišljen kao predimenzionirani plošni oklop s čvrstim obodom na ramenima koji povezuje prednju i stražnju stranu. Takav oklop simbolizira otuđenost i začahurenost, a naposljetku i nevidljivost. Prednjica gornjeg dijela se sastoji od šest osnovnih krojnih dijelova koji su slojevito poslagani na podstavu.

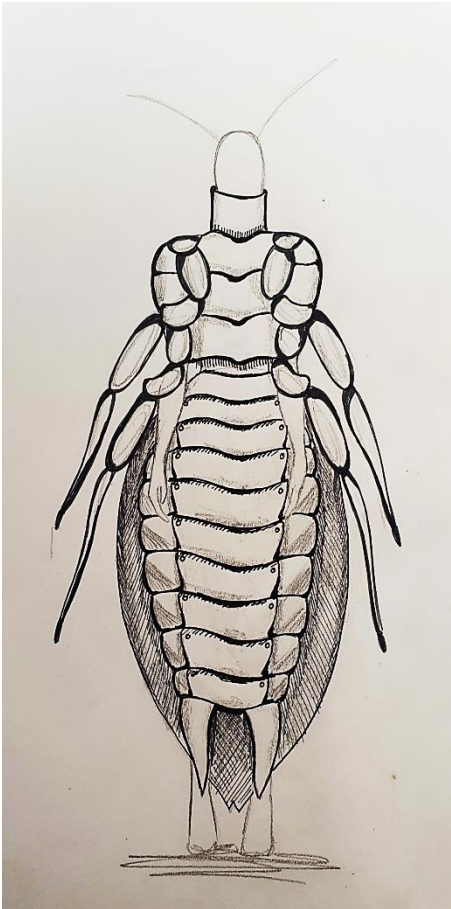

Na tako dobivenu osnovu, aplicirano je šest manjih segmenata koji imitiraju začetke članaka u plošnom obliku. Oni simboliziraju nemoć pri komunikaciji s okolinom i slabost da se pojedinac pobuni.

Stražnji dio je izrađen iz jednog dijela u čija je dva proreza umetnut komad ručno nabrane viskoze kako radi unošenja dinamike i teksture u plošni oblik. Ona pritom predstavlja i varirajuće izbočine na pronotumu žohara.

Na opisani „štit“ se nastavlja plašt u obliku dva dugačka krila, od kojih je svako izrađeno od dva veća krojna dijela. Krila su izrađena od teksturiranog materijala na koji su našivene uske trake skaja koje imitiraju žile na krilima kuca. Na desno krilo je apliciran komad tamno crvene, bordo, tkanine koji predstavlja komadić jabuke koja trune na Gregorovim leđima, čija simbolika upućuje na razdor između oca i sina, te pomisao da je on umro upravo od tuge i usamljenosti.

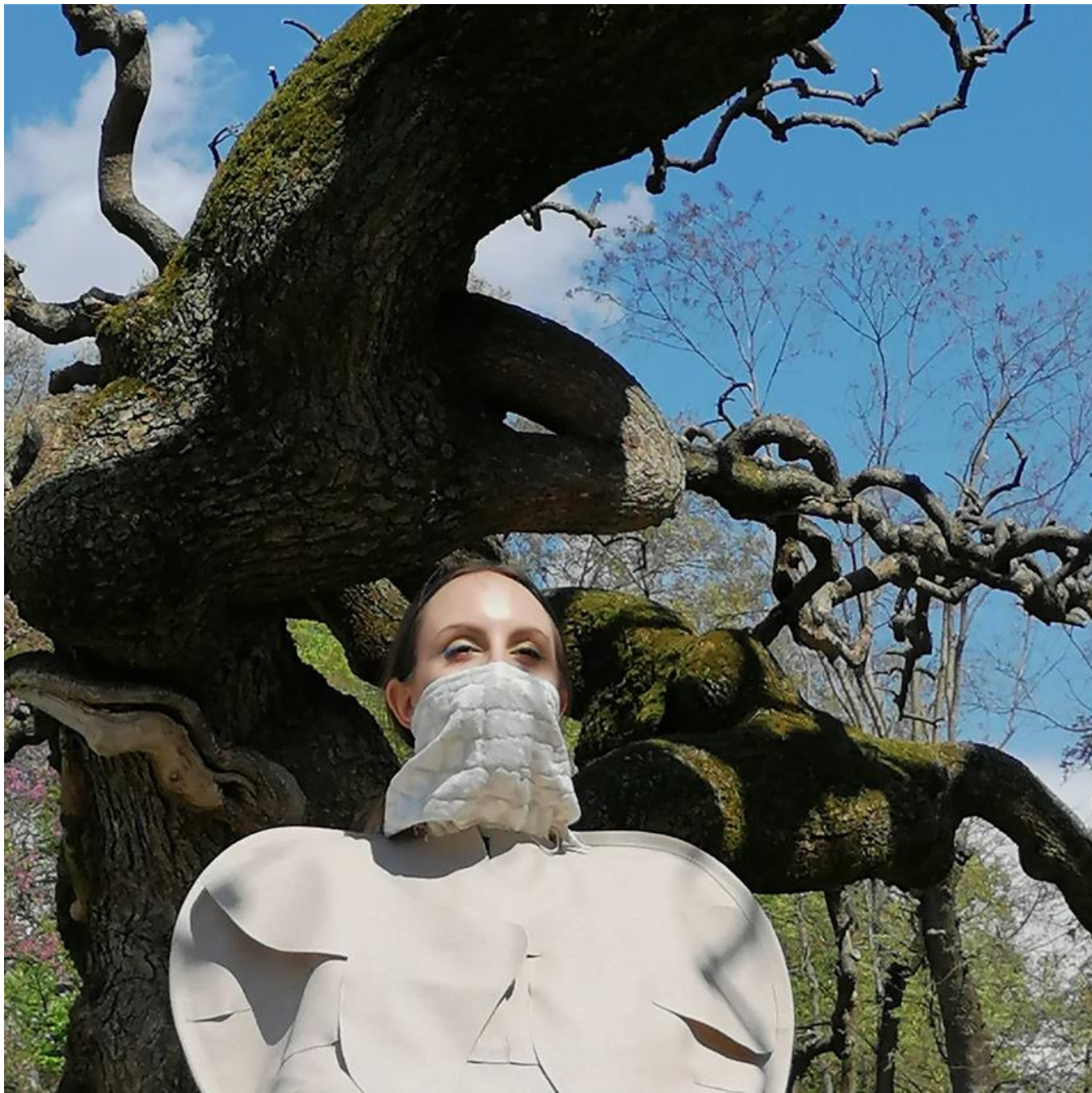
Donji dio kostima čini suknja predimenzioniranih bokova koji imitiraju oblik abdomena žohara. Ona je izrađena od čvrstog skaja. Sami abdomen žohara je podijeljen u više segmenata koji su, u ovom slučaju, prikazani kao krojni dijelovi slojevito poslagani jedan na drugi. Suknja je izrađena od ukupno trideset krojnih dijelova, od toga dvadeset na prednjici i deset na stražnjoj strani. Na osnovne, plošne, dijelove koji su slojevito slagani na podstavu, našiveni su i nešto voluminozniji dijelovi koji čine središnji dio prednjice suknje. Volumen je postignut na način da su veći i voluminozniji dijelovi našiveni preko osnovnih dijelova suknje. Tako je plošna, pločasta struktura dobila teksturu, voluminoznost i dinamičnost.

4.15. Autorica Marija Zrilić- *Anthophila*

ANTHOPHILA (2021,)

Model: Marija Zrilić

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal

Šminka i frizura: Marija Zrilić

Lokacija snimanja: Botanički vrt, Zagreb

Tema ovog projekta bila je kostimografsko rješenje Kafkine pripovijetke *Preobrazba*. Kao inspiraciju za kostim odabrala sam kukca, odnosno vrstu insekata iz reda opnokrilaca – pčelu.

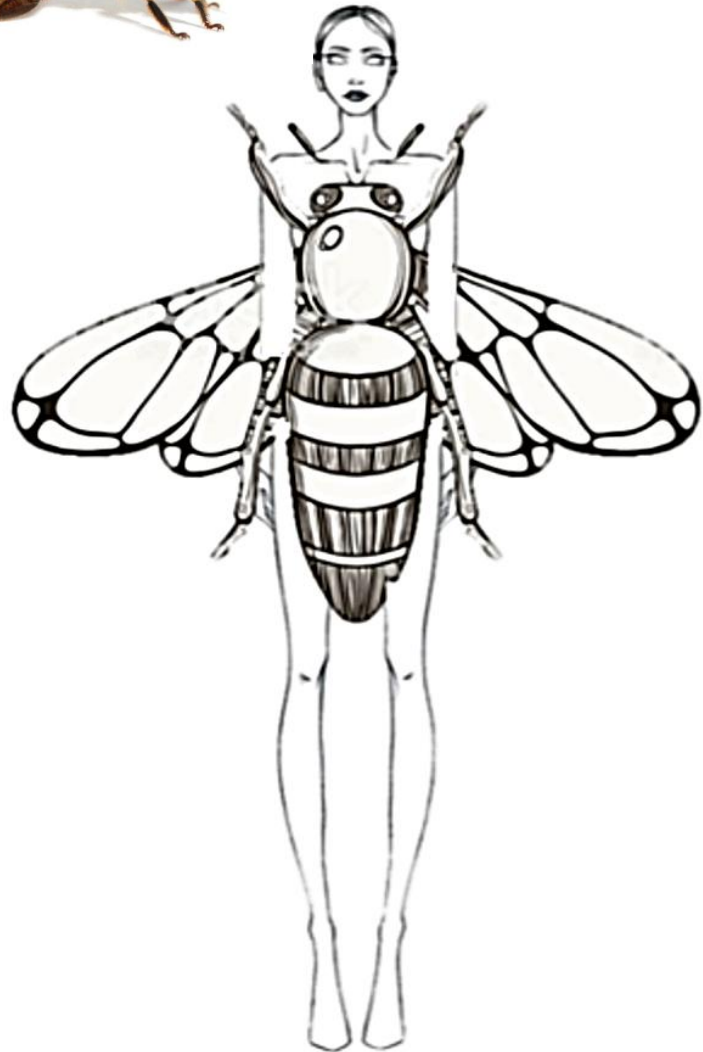
Te sitne životinje su izuzetno važne za nas, ljude. One su svojom marljivošću nedvojbeno jedna od najvažnijih vrsta na svijetu. Njihov glavni zadatak je oprašivanje biljaka. Bez te besplatne usluge morali bismo se odreći skoro trećine hrane. Pčele su glavna potpora našeg eko sistema. Više od 80% autohtonih cvjetnica ovise o njihovom oprašivanju. Bez tog unakrsnog oprašivanja, većina biljaka ne bi imala plodove niti sjemenke. Cijeli naš krajolik, naša prehrana i budućnost biljnog i životinjskog svijeta bila bi ugrožena.

Prvi korak bila je skica kostima pčele. Razmišljajući kako je na što realniji način prikazati odlučila sam se za izradu kostima od EVA (etilen-vinil acetat) spužve, materijala izuzetno široke primjene. Koristi se i u izradi *cosplay* kostima, a za razliku od težih materijala, koji se također koriste za *cosplay*, EVA spužva teži oko dva kilograma po kubičnom stopalu. To znači da se mogu izraditi čitavi kostimi, uključujući štitnike, oklope, kacige i sl., a da se pritom ne stvara dodatno opterećenje.

Započela sam izradom korzeta na koji sam kasnije aplicirala 3D tijelo pčele. Tijelo pčele se, kao i u ostalih kukaca, sastoji iz 3 dijela- glave (*caput*), prsa (*thorax*) i zatka (*abdomen*). Kutikula je vanjski dio ili egzoskelet koji pokriva cijelo tijelo pčele. Kutikula se sastoji od epikutikule, egzokutikule i endokutikule.

Vrlo važnu ulogu u izradi oblikih formi od EVA spužve ima sam načinu rezanja spužve. Spužvu je potrebno ju rezati pod kutom od 45° kako bi se dijelovi lijepo spojili i zalijepili te se dobio oblik kugle ili nekog drugog oblog tijela. Upravo sam na taj način dobila lijep oblik korzeta koji u potpunosti prianja uz tijelo, a na isti način sam radila i tijelo pčele. Kad je tijelo pčele bilo aplicirano na korzet, na njega sam dodatno lemlicom urezivala crtice različitih veličina i oblika kako bi se dobila tekstura koja podsjeća na dlačice. Nakon toga sam dodala srednje i stražnje noge te krila.

Pčela ima dva para krila koja su tanka (opnasta), prozirna i hitinizirana. Prvo sam na papiru iscrtala željeni oblik krila te sam po tome oblikovala žicu uz pomoć koje sam dobila što realističniji izgled krila prožeta žilama ili nervima. Nakon toga sam od celofana izrezala krila, a između njih postavila žicu. Lijepilo u spreju koje sam koristila za lijepljenje 2 sloja celofana učinilo je krila još realističnijim.

Kostim sam, na kraju, pošpricala crnim mat sprejom i dodala zlatne pruge.

4.16. Autorica Antonela Kutleša- *Pieris Rapae*

PIERIS RAPAE (2021.)

Model: Paulina Obajdin

Fotografija: doc. dr. art. Ivana Bakal

Šminka i frizura: Paula Peloz

Lokacija snimanja: Botanički vrt, Zagreb

Inspiracija kostima za projekt *Kukci* dobivena je iz osobne fotografije leptira. Istraživanjem je otkriveno da najvjerojatnije pripada vrsti *Pieris rapae*, po čemu je rad i dobio naziv.

Rad je zamišljen tako da njegova silueta prati oblik leptira koji je uzet kao inspiracija. Glava leptira je uzeta kao predložak za izradu i oblikovanje korzeta- naramenice korzeta predstavljaju ticala, tamno smeđa područja na grudima predstavljaju izbočene oči leptira, a trake na prednjem dijelu korzeta predstavljaju samu, pomalo pločastu, strukturu tijela leptira s fotografije.

Ispod tamno smeđih područja, koja imitiraju oči kukca, nalaze se po dva sloja punila kojima se ostvaruje trodimenzionalni oblik očiju. Korzet se zatvara na leđima pomoću vrpce koja je dobivena od istih traka koje se koriste na prednjem dijelu korzeta.

Na bokovima je vidljiva žicana konstrukcija postavljena na suknju. Konstrukcije od žica predstavljaju dio leptira koji se nalazi između glave i krila. Ta konstrukcija je bila inspirirana *The New Phantom bustle frame*-om iz 1884-5. godine.

Suknja je načinjena od četiri glavna krojna dijela- prednji i stražnji te dva bočna dijela. Stražnji dio je dodatno podijeljen na dva krojna dijela radi zatvarača. Bočni krojni dijelovi su nabrani na području bokova kako bi se dobio efekt krila. Ispod suknje na bokovima, na području gdje je smještena i žicana konstrukcija, nalaze se jastučići koji suknji daju volumen i nadodaje efektu krila. Ukrasne trake koje se pojavljuju na korzetu vidljive su i na suknji.

Prva faza rada je bila pronaći inspiraciju kukca za kostim. U vlastitoj galeriji slika pronašla sam fotografiju leptira koja mi je poslužila u tu svrhu.

Nakon pronalaska inspiracije krenuo je razvoj skice. Nakon izrade skice kostima došla je ideja kako bi se mogla izraditi žičana konstrukcija postavljena u području bokova. Konstrukcija se dobila od bakrenih žica koje su spajane u zakovicu napravljenu od iste žice. Kako bi žice ostale savinute, odnosno u obliku polukruga, potrebno je bilo učvrsti oblik pomoću vatre.

Nakon izrade skice i njezinog odabira uslijedila je izrada krojnih dijelova pod mentorstvom doc. art. Marina Sovara, doc. dr. art. Ivane Bakal, stručne suradnice dipl. ing. Đurđica Kocijančić i asistentice mag. ing. des. text. Sanje Jakupec.

Nakon izrade kroja kostima koja se sastojala od kroja korzeta i kroja suknje, uslijedila je i sama izrada, odnosno šivanje kostima. Nakon izrade kostima uz mentorstvo i vodstvo profesora i asistenata uslijedilo je fotografiranje kostima. Za snimanje je bila organizirana šminka i frizura za koje je bila zadužena studentica prve godine diplomskog studija Kostimografije Paula Peloz.

4.17. Autorica Ana Majdandžić- *Mecynorrhina Torquata 01*

MECYNORRHINA TORQUATA 01 (2021.)

Model: Laura Marinović

Fotografija: Ana Majdandžić, Vicko Racetin

Šminka i frizura: Ana Majdandžić

Lokacija snimanja: Vrhovac, Zagreb

Mecynorrhina torquata 01 naziv je kostimografskog rada nastalog kao idejno rješenje inspiracije istoimenim kukcem. Osim što je jedna od najvećih buba na svijetu, muški i ženski oblik ove bube potpuno se razlikuju dok je kostim nastao kao kombinacija izgleda oba spola tvoreći tako potpuno novi oblik.

Nakon razrađene skice i tehničkog crteža te modeliranja krojeva, proces izrade započeo je izradom korzeta od tvida floralnog uzorka (1) koji je dodatno učvršćen flizelinom na platnu i fishbone-ovima kako bi materijal uspravno stajao. Kopčanje korzeta izvedeno je provlačenjem satenske trake kroz metalne ringove na prednjem dijelu što čini korzet prilagodljivim svim veličinama.

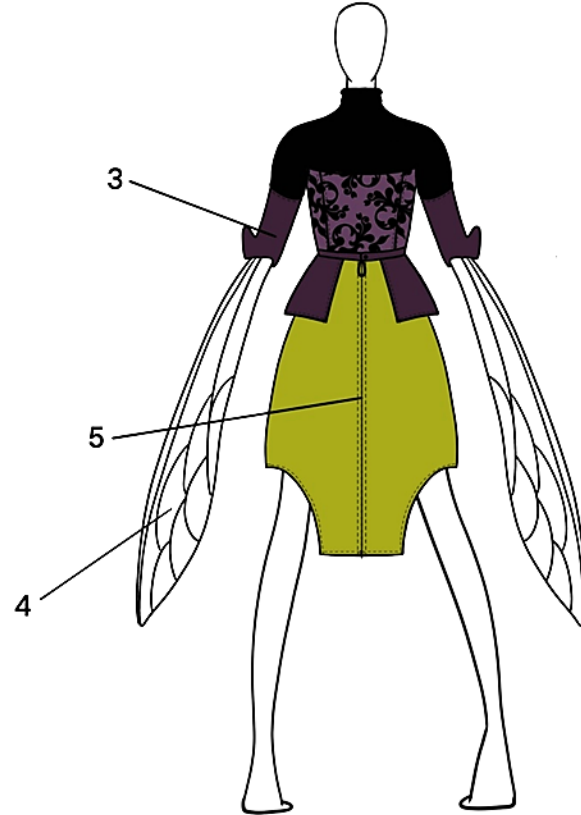
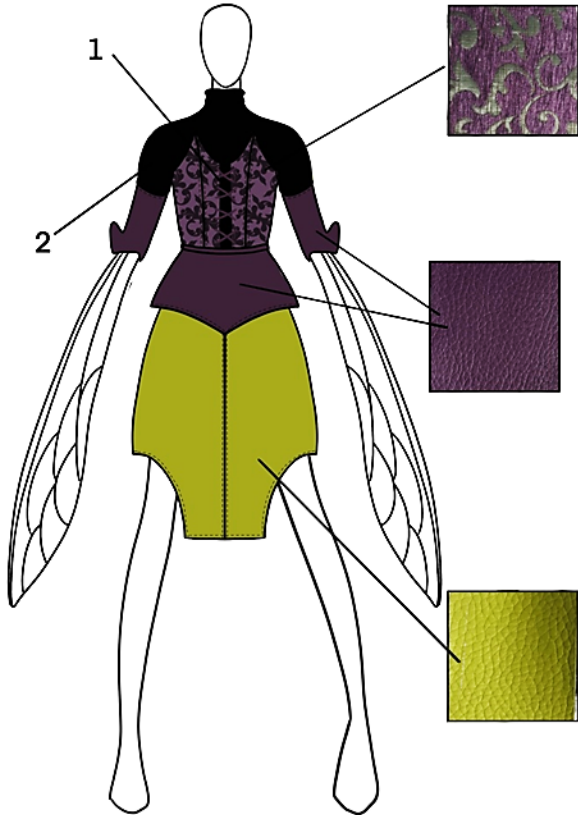
Ispod korzeta nalazi se *turtleneck* majica od crne likre (2) koja simbolizira tijelo kukca ispod oklopa na čije rukave se nadovezuju rukavice- krila (3). Rukavice su izmodelirane tako da njihov gornji dio od umjetne kože (skaja) prianja uz ruku i tako djeluje kao zglob kukca dok se na njega nastavlja krilo žičane konstrukcije. Ostatak krila (4) načinjen je od prozirne PVC folije prethodno obojane ljubičastim akrilnim sprejem.

Donji dio, tj. suknja (5), sastoji se od dva dijela zelene i ljubičaste umjetne kože spojene u pojasnici koja se kopča druckerom, dok je kopčanje na suknji postignuto razdjelnim patentom na stražnjoj strani. Suknja je također oblikovana klasičnim ušticima s obje strane.

Proces izrade oglavlja započeo je prvenstveno skiciranjem i studijama mogućeg pričvršćivanja za glavu na lutci te načinima učvršćivanja materijala. Oglavlje je napravljeno po sličnom principu izrade korzeta- spajanje dva materijala umjetne kože na koja je zalijepljen flizelin na platnu. Oba podupire fishbone, dok su ticala ispunjena žičanom konstrukcijom te se mogu savijati i namještati u svim smjerovima. Način spajanja riješen je dvama trakama istog materijala koja su zašivena na razini ušiju te se sa stražnje strane spajaju druckerima koji se mogu podesiti po veličini.

4.18. Autorica Ines Milić- *Sphaerocoris Annulus*

SPHAEROCORIS ANNULUS (2021.)

Model: Korina Tumir

Fotografija: Ana Majdandžić, Vicko Racetin

Šminka i frizura: Ana Majdandžić

Lokacija snimanja: Vrhovec, Zagreb

Inspiracija za kostim je *Sphaerocoris annulus*, kukac iz tropskih dijelova Afrike, poznatiji pod imenom *Picasso Bug*. Kukac je prepoznatljiv po svom šarenom izgledu.

Kombinezon se sastoji od prednjeg gornjeg dijela s *princess* šavom i stražnjeg gornjeg dijela s ušticima spojenima u liniji struka sa donjim dijelovima hlača. Sadrži i rukave načinjene iz dva dijela, modeliranih tako da se na vrhu rukava stvara blaga okruglina. Vratni izrez je okruglog oblika, a kostim se zakopčava patentnim zatvaračem na sredini stražnjeg dijela.

Na stražnjem dijelu nalazi se šest izmodeliranih dodataka crne boje, punjenih poliesterskim punilom, koja predstavljaju noge kukca.

Oglavlje je konstruirano prema obliku glave te se spaja s ovratnikom. Nakon konstruiranja kroja i iskrojavanja u materijalu, spajaju se ušitci te gornji i donji dijelovi. Nadalje se akrilnim bojama oslikava materijal kako bi se dobio uzorak karakterističan kukcu te se, tako oslikani, dijelovi spajaju u jedan odjevni predmet.

4.19. Autor Vicko Racetin- *Hymenoptera*

HYMENOPTERA (2021.)

Model: Ana Majdandžić

Fotografija: Vicko Racetin

Lokacija snimanja: Vrhovec, Zagreb

Stršljeni (lat. *Vespa*, razred/red *Hymenoptera*) su najveće ose te dosežu duljinu i do 4,5 centimetara. Od ostalih osa se razlikuju i širinom svog tjemena, koje je kod ovog roda proporcionalno veće. Prednji kružni gaster (abdomen) nalazi se iza osinog struka te je znatno veći od gornjeg dijela tijela obične ose. Velike oči, crna krila i poveći stražnji dio bitne su značajke koje su se naglasile u izradi ovog kostima.

Kostim je podijeljen na više različitih odjevnih predmeta koji se na kraju spajaju u jednu cjelinu. Baza kostima je obliku bodija sašivenog od žutog materijala te pokriva tijelo modela „od glave do pete“. *Body* se oblači prvi, nakon čega se na njega dodaju ostali elementi. Izrađen je od viskoze koja je rastezljiva, zbog čega lijepo prati siluetu tijela. Također, viskoza je sama po sebi prozračan i mekan materijal tako da modelu omogućuje normalno disanje ili sprječava ikoju drugu nelagodu.

Suknja se krojila od dva različita materijala crne i žute boje. Izradio se kroj čiji su se dijelovi međusobno spajali u svrhu dobivanja željenog prugastog uzorka stršljena. U samoj konstrukciji se pristupilo dosta dekonstruktivno zbog predimenzioniranih bokova koji su stvarali iluziju širokog stražnjeg abdomena stršljena. Osim u bokovima, suknja se s prednje i stražnje strane širila u prostor, što je bilo omogućeno naknadnim umetanjem plastičnih traka („*fishbone*“) u šavove. Suknja je dovršena s dodavanjem žicom u rub donjeg dijela kako bi se spriječilo podvrtanje suknje te dodavanjem klasičnog kopčanja koje je postavljeno na stražnjem dijelu suknje uz malu pojasnicu koja ide ispod jakne.

Jakna je, kao i suknja, rezana na više manjih krojnih dijelova koji su se kasnije spajali i proštepavali. Materijal koji sam odabrao je umjetna („skaj“) koža koja ima dobru debljinu i ostale karakteristike prave životinjske kože. Jakna, također, sadržava konstrukcijski zahtjevne elemente kao što su ramena u obliku šiljka modelirana od početnog temeljnog konstrukcijskog kroja. Da bi se forma održala, umetnut je *fishbone* i dodatno popunjeno spužvom.

Glavni element kostima su krila čiji je obrub izrađen od debele aluminijske crne žice koja je dosta savitljiva i podatna, ali istovremeno teška i stabilna. Jako dobro drži zadani oblik koji se kasnije dodatno oblagao materijalima kao što su crni vuneni konac i crne razrezane najlonke. Najlonke su plošno povezale rubove žice, čineći plošnu površinu s licem i naličjem koje je dodatno izrupano i oštećeno škarama. Još bolju formu i oblik je nadodao crni konac koji se namatao oko cijelog krila te na taj način pridodao veću dinamiku samog izgleda. Krila su smještena na stražnjem predjelu vrata, učvršćena ovratnikom i tako postala dijelom njega.

Ostali dodaci kao što su rukavice, zglobovi i maska su sašiveni od istog materijala crne boje kako bi kontrastirali sa žutim bodijem u prvom sloju. Rukavice se sašivene u obliku kukčeve kandže s tri prsta te se na maski i ovratniku naziru šiljci i bodlje koje upućuju na opasnost. Maska je sašivena iz dva ista dijela s kopčanjem ili korzetiranjem na vratu sa stražnje strane. Postavljena su dva mala ušitka na tjemenu kako bi materijal bolje prianjao uz glavu. Na maski su postavljene i pipci od gumene cijevi ispunjeni žicom, dok su na području usta kukca pozicionirana dva komada stiropora koji predstavljaju kljove ili „zube“ stršljena.

Odabir ovog kukca bio je lagan zbog poklapanja s mojom estetikom rada i dizajna. Stršljen je moćan kukac kojeg se ostali kukci, pa i ljudi, boje i izbjegavaju. Njegova pojava je zastrašujuća te mali broj ljudi vidi ljepotu tog bića. Ja pronalazim ljepotu i eleganciju u njegovom držanju i pokretu te sam iste htio prenijeti u dizajn odjevnog predmeta. Volim kada se moj model osjeća moćno, snažno i zastrašujuće. Daje im samopouzdanje i mogućnost ulaska u svijet gdje postaju novi karakter.

Fotografije su snimljene u vlastitom studiju uz pomoć kolegica Ane Majdandžić i Ines Milić.

5. ZAKLJUČAK

Autor: Vasja Doberlet

Projekt *Kukci* realiziran je u ljetnom semestru akademske godine 2020./2021. u sklopu kolegija Primijenjena kostimografija III i Izrada kostima pod mentorstvom doc. dr. art. Ivane Bakal i doc. art. Marina Sovara u suradnji s asistenticom mag. ing. des. tex. Sanjom Jakupec i stručnom suradnicom dipl. ing. Đurđicom Kocijančić.

Ovim projektom, studenti diplomskog studija Tekstilno- tehnološkog fakulteta su još jednom pokazali svoju izvanrednu vještinu, kreativnost u promišljanju i izradi kostima.

Osim znanja, vidljiva je i složnost studenata koji su spremni uskočiti kolegama i pomoći u realizaciji projekta.

Realizacija kostima potpomognuta je donacijom materijala Prostorie d.o.o. iz Svetog Križa Začretje, male ali vrhunske tvornice koja izrađuje dizajnerski namještaj.

Izvrsnost izrađenih kostima nije sputala ni pandemija COVID-19, zbog koje su bile propisane mjere i samim time izrada ograničena. Dio studenata je kostime izradio u prostoru fakulteta, dok je drugi dio svoje kostime radio kod kuće. Uz donirane materijale, studenti su samostalno nabavili ostale materijale koji su bili potrebni za dobivanje zamišljenog izgleda kostima. U samoj izradi pokazano je izvanredno promišljanje o materijalima i njihovom oblikovanju te su korištene i razne tehnike dizajniranja tekstila.

Iza ostvarene prve, bijenalne izložbe tekstila u Kranju – BIEN 2021., stoji devetnaest ponosnih studenata i njihovi mentori.

Autor: Vasja Doberlet

Autor: Vasja Doberlet

Autor: Vasja Doberlet

Slika 10. Fotografija izložbe plakata u Kranju, BIEN 2021. URL: https://web.facebook.com/bienkranj/posts/287729342833874?_rdc=1&_rdr (pristupljeno 30.05.2021.)

Slika 11. Fotografija izložbe plakata u Kranju, BIEN 2021. URL: https://web.facebook.com/bienkranj/posts/287729342833874?_rdc=1&_rdr (pristupljeno 30.05.2021.)

Slika 12. Fotografija izložbe plakata u Kranju, BIEN 2021. URL: https://web.facebook.com/bienkranj/posts/287729342833874?_rdc=1&_rdr (pristupljeno 30.05.2021.)

Slika 13. Fotografija izložbe plakata u Kranju, BIEN 2021. URL: https://web.facebook.com/bienkranj/posts/287729342833874?_rdc=1&_rdr (pristupljeno 30.05.2021.)

TANJAN
ULIČNA GALERIJA

BIEN
2021

26. 5. - 14. 8.

Slika 14. Fotografija izložbe plakata u Kranju, BIEN 2021. URL: https://web.facebook.com/bienkranj/posts/287729342833874?_rdc=1&_rdr (pristupljeno 30.05.2021.)

Slika 15. Fotografija izložbe plakata u Kranju, BIEN 2021. URL: https://web.facebook.com/bienkranj/posts/287729342833874?_rdc=1&_rdr (pristupljeno 30.05.2021.)

Slika 16. Fotografija izložbe plakata u Kranju, BIEN 2021. URL: https://web.facebook.com/bienkranj/posts/287729342833874?_rdr (pristupljeno 30.05.2021.)

Zavod Carnica / Carnica Institute

Cankarjeva 18

4000 Kranj

THIS LETTER IS TO CONFIRM THE PARTICIPATION OF STUDENTS AND MENTORS FROM THE FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY IN ZAGREB AT BIEN21

About BIEN21

BIEN is international project organized in Slovenia/Kranj, Radovljica & Škofja Loka.

Sustainability, heritage and preservation are thought of by BIEN artists and curators through textiles. They come together in projects that raise awareness of the circular economy, cultural heritage and environmental issues.

BIEN is Textile Art Biennial and promotes interdisciplinary artistic collaborations within projects and residencies, presents works by international and domestic artists, with special emphasis on the best works of contemporary domestic and international student production, understands that the future of art is also in the public and digital space.

BIEN is initiated by Carnica Institute, Kranj and jointly organized by Faculty of Natural Sciences and Engineering University of Ljubljana and Faculty of Design, Associated Member of University of Primorska.

About THE BUGS/ Hybrid exhibition

The Bugs project is a part of graduate study of Textile and Fashion Design, Costume Design, Faculty of Textile Technology, University of Zagreb.

The project is inspired by work Metamorphosis written by Franz Kafka and has been realized in the summer semester of the academic year 2020/2021 within the course „Applied Costume Design III“ and „Costume Design“ under the mentorship of doc. dr. art. Ivana Bakal and doc. art. Marin Sovar in cooperation with assistant mag. ing. des. tex. Sanja Jakupec and expert associate dipl. ing. Đurđica Kocijančič.

It was developed for the first public presentation as part of the BIEN annual program „hybrid exhibitions“ in May 2021.

The project is created with materials donated by the company Prostorja, Sveti Križ Začretje, Croatia. First-year student of costume design Paula Pelozo has participated in several exhibited works as a make-up and hairstyle artist.

Authors:

Nora Brbić, Tea Dragić, Doriana Duić, Emma Stephanie Gaunt, Judita Jerković, Iva Kavelj, Karla Kos, Antonela Kutleša, Dora Mašanović, Ana Majdandžić, Melani Međeši, Ines Milić, Nives Skelin, Giorgia Pezzolato, Karmen Polović, Vicko Racetin, Magdalena Stojanov, Sara Šumanović, Marija Zrilić.

The students' works are displayed on a billboard exhibition and on the project website.

For BIEN 2021

Zala Orel

Kranj, 15.6.2021

Prijava za Rektorovu nagradu u akademskoj godini 2020./2021.

Umjetničko polje d) Nagrada za „veliki” timski znanstveni i umjetnički rad (više od deset autora)

Naslov rada:

PROJEKT KUKCI– BIEN21, međunarodna bijenalna izložba tekstila u Kranju, Radovljici i Škofji Loki/ Slovenija

Mentori:

doc. dr. art. Ivana Bakal

doc. art. Marin Sovar, ak. slik. graf.

Suradnici mentori:

dipl. ing. Đurđica Kocijančić, stručna suradnica

mag. ing. des. tex. Sanja Jakupec, asistentica

Kostimografska mapa studenata druge godine diplomskog studija Kostimografije i Modnog dizajna, Zavoda za dizajn tekstila i odjeće TTF-a